శ్రీరస్తు శుభమస్తు అవిఘ్నమస్తు

నానార్థ నిఘంటువు

కూర్పరి :

భాషా ప్రవీణ

కె.యస్.ఆర్.కె.వి.వి. ప్రసాద్

ఎం.ఏ. బి.ఇడి.

డిప్లొమా హోల్డర్ ఇన్ పంజాబీ

కాకరపల్లి (ప॥ గో॥ జిల్లా)

జగన్నాథ పబ్లికేషన్సు, వల్లజర్ల.

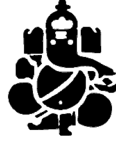
మూల్యము : రూ.25/-

[illegible]

[illegible]

శ్రీరస్తు శుభమస్తు అవిఘ్నమస్తు

నానార్థ నిఘంటువు

కూర్పరి :

భాషా ప్రవీణ

కె.యస్.ఆర్.కె.వి.వి.ప్రసాద్

ఎం.ఏ. బి.ఇడి.

డిప్లొమా హోల్డర్ ఇన్ పంజాబి

కాకరపఱ్ఱు (ప॥ గో॥ జిల్లా)

జగన్నాథ పబ్లికేషన్స్, వల్లజర్ల,

మూల్యము : రూ.25/-

ప్రచురణ సంఖ్య : 4

రచయిత :
కె.యస్.ఆర్.కె.వి.వి.ప్రసాద్

ప్రథమ ముద్రణ :
జూలై 2002

కాపీలు : 2000

మూల్యం : రూ. 25-00

ప్రతులకు

కె.యస్.యస్.వి.యస్.ఆర్.సోమనాథ్
కె.యస్.ఆర్.కె.వి.వి.ప్రసాద్
ఇంటి నెం. 4-23,
నల్లజర్ల, ప గో జిల్లా.

మున్నుడి

పాఠకులకు నమస్సులు,

నేడు మాతృభాష నభ్యసించువారలకు, భాషాబోధకులకు ఉపయోగపడు నిఘంటువులు లభ్యమగుటలేదు. అట్టి కొఱతను తీర్చవలయుననెడి ఉద్దేశముతో ప్రాచీన నిఘంటువులను పరిశీలించి, ఈచిన్ని "నానార్థ నిఘంటువు"ను కూర్చడమైనది ఈ నిఘంటు నిర్మాణమందలి దోషములను సహృదయతతో తెల్పిన తదుపరి ముద్రణమున సరిచేసి కొందును

ఈనా కూర్పునకు సహకరించిన ప్రాచీన నిఘంటుకారులకు నా నమస్సులు.

ఈ గ్రంథ ప్రకటనకు ముందంజ వేసిన జగన్నాథ పబ్లికేషన్స్‌వారికి నా ఆశీస్సులు.

మీ,

భీమడోలు,
25-07-2002

కె.యస్.ఆర్.కె.వి.వి.ప్రసాద్.

రచయిత స్వవిషయం

పేరు : కూచిభొట్ల శ్రీరామకృష్ణవెంకట వరప్రసాద్

తల్లిదండ్రులు : శ్రీమతి అన్నపూర్ణ కీ.శే. జగన్నాథశాస్త్రి

జననం : 19-4-45

జన్మస్థలం : పశ్చిమగోదావరి జిల్లా పెరవలిమండలం, కాకరపఱ్ఱు

విద్యాయోగ్యతలు : ఎం.ఏ., బి.యిడి భాషాప్రవీణ

విద్యాభ్యాసం : అనంతపల్లి గణపవరం, పొడగట్లపల్లి, రాజమహేంద్రవరం

ఉద్యోగం : పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలోని ఉన్నత పాఠశాలలో ఉపాధ్యాయ వృత్తి

ప్రస్తుతం : జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పాఠశాల, భీమడోలు

ముద్రిత రచనలు :

1) లక్ష్మీ తెనుఁగు వ్యాకరణం - స్నేహ కుసుమ మిత్రమండలి, కాకరపఱ్ఱు.

2) ఆంధ్రభాషా బోధిని - స్నేహ కుసుమ మిత్ర మండలి, కాకరపఱ్ఱు

3) ప్రౌఢ వ్యాకరణ వ్యాఖ్య - రోహిణీ పబ్లికేషన్సు, రాజమండ్రి.

4) భాషాచంద్రిక - జగన్నాథ పబ్లికేషన్సు, నల్లజర్ల

5) విద్యార్థి దీపిక - జగన్నాథ పబ్లికేషన్సు, నల్లజర్ల.

6) నానార్థ నిఘంటువు - జగన్నాథ పబ్లికేషన్సు, నల్లజర్ల.

అముద్రిత రచనలు :

1) నా పంజాబు యాత్ర
2) కథావీధి
3) కుచేలోపాఖ్యానం
4) అంబరీషోపాఖ్యానం
5) ప్రధాన గీతాశ్లోకములు
6) గీతోపదేశ సంగ్రహం

అంకము = చిహ్నము
నాటకమున నొక భాగము, ఒడి చెంత
యుద్ధము
అంకిలి = వ్యాకులము
తాటిమూలము, విఘ్నము, కలహము
అంక = అంకమ్మ
తాలుమూలము గ్రామదేవత
అంకురము = మొలక
వెంద్రుక
అంకె = సమయము
వశము
అంగజము = మదము
వెంద్రుక, రక్తము
అంగజుడు = కొడుకు,
మన్మధుడు
అంగకము = దేహము రవిక
అంగడి = దుకాణము
దివాణము
అంగద = ఆకలి, హాని,
దు ఖము, ఆపద, కోపము
అంగము = మదము,
అవయవము, తనువు, చెంత
అంగి = ముఖ్యమైనది,
అవయము
అంచలము = కొంగు చిగురు
అంచ = హంస,
సమీపము.
అంచు = పంపు,
అజ్ఞాపనము, నేర, తుద, బండి కంటి
యాకు.
అంజనము = కాటుక,నిప్పు,
సిరా మర్యాద తలయంటుట
అంజూరు = చీమ
వత్తిమాను వేడి వత్తి పండు
అంట = అనుట,
కుట్టునట్టి ఆకు కాడ, చర్మము
అండ = సామీప్యము
ఆశ్రమము వెనుకటి
అండజము = పక్షి, సర్పము
అండము = గ్రుడ్డు వృషణము
అంత = పరిమాణము
సర్వము పిమ్మట
అంతము = తుద, చావు
రమ్యము నిశ్చయము, సమీపము
స్వభావము
అంతరము = భేదము మధ్య
ప్రదేశము మఱుగు వెలుపల
తారమతమ్యము
అంతస్థు = పై గది
మఱుగుచేటు తారతమ్యము
అంబ = పార్వతి తల్లి
అంబకము = బాణము, కన్ను
అంబరము = సుగంధ
ద్రవ్యము, ప్రకాశము, వస్త్రము
అంబుజము = గన్నేరు, తామర
అంబష్టము = పులిచింత,
అడవిమొల్ల, చిఱుబొద్ది
అంబిక = తల్లి,
ధృతరాష్ట్రుని తల్లి, పార్వతి, మేనత్త
అకము = దు ఖము
పాపము
అకరణి = తిట్టు, శాపము.

అక్కజము = అధికము అశక్యము చిత్రము

అక్కఱ = శ్రద్ధ అవశ్యము, ప్రయోజనము అపేక్ష

అక్షము = బండికన్ను తాండ్ర చెట్టు బండి రుద్రాక్ష వ్యవహారము పాచిక

అక్షరము = అక్కరము నాశనము లేని పని ముక్తి బ్రహ్మము

అక్షరుడు = విష్ణువు, చెడనివాడు, శివుడు

అగము = కొండ చెట్టు సర్పము

అగురు = కసవు వీరరణము మాడుట పగులుట

అగ్గము = గోచరము అధీనము అధికము దుస్సహము

అగ్గలిక = అధిక్యము పూనిక, విలాసము శౌర్యము

అగ్రణి = శ్రేష్ఠుడు మొదటివాడు ముఖ్యుడు

అగ్రము = మొదటిది చివర, ముఖ్యము చేరిక

అఘము = పాపము, దుఃఖము

అచలము = కొండ, కదలనిది, మేకు

అచ్ఛము = స్వచ్ఛము, కేవలము, కోపము పూనిక

అచ్చు = ముద్ర, శుద్ధము, విధము నూలు మార్చునది

అజితుడు = విష్ణువు దుర్జయుడు బ్రహ్మ శివుడు

అజుడు = బ్రహ్మ విష్ణువు మన్మధుడు రాజు శివుడు

అటమట = వంచన అసత్యము దుఃఖము వ్యర్థము

అట్టము = వంటకము వంట చెఱకు అతిశయము వెనుకటిల్లు మేడ

అడకించు = హసియించు మోసము

అడగాను = నీరికట్టు ముద్ద కట్టు

అడరు = కలుగుట వ్యాపించుట వేగిరము ఒప్పు

అడలు = దుఃఖము భయము

అడియరి = లోభి కింకరుడు

అడియాస = అర్థాశ దురాశ

అడుగు = ప్రశ్నించు క్రింద యాచన పాదపుకొలత పాదము

అడుచు = కొట్టుట వంపు

అడుపు = దెబ్బ, తాడనం

అణగు = లోబడు నశించుట ఉపశమిల్లుట, నమ్రమగుట

అణి = ఇఱుసుచీల, అంచు

అణువు = అల్పము చిఱువడ్లు

అతగుడు = బీదవాడు దుర్బలుడు

3.యస్.ఆర్ 3.వి వి.ప్రసాద్, కాకరపల్లి
ఎం.ఏ., బి.ఇడి.

అతనుడు = మన్మధుడు
గొప్పవాడు
అతిథి = శుకుని
కొడుకు విందు
అతిధృతి = ఒక ఛందస్సు
అత్యంతధృతి
అతినర్తనము = కొల ఊవి
అతుకు = అంటుకొను
అతికించుట
అత్రము = గుంపు,
అరటిపండ్లగెల
అత్తు = మైనపుగుడ్డ
కవియుట
అత్యయము = మిఱుట
కష్టము, గడును చేటు
అత్యాహితము = బ్రతుకు, గొప్ప
అపద
అత్యుగ్రము = భయంకరము,
ఇంగువ
అనుగు = ముఖ్యము
రమ్యము, చెలికాడు
అనుపు = అజ్ఞాపించు,
సుంకము, పంపుట.
అనువు = యుక్తము,
ఉపాయము విధము, అవకాశము
అనుశయము = అనుబంధము
ద్వేషము, చేరిక, దయ
అన్నజాడు = శకుడు,
మోసగాడు
అన్నతము = అసత్యము
కృషి.

అపదేశము = నెపము
నిమిత్తము తొలగించుట కీడు
అపరము = ఇతరము
క్రిందిది, మీదిది, వెనుకటిది
అపరాజితుడు = విష్ణువు శివుడు
అపజయము నందనివాడు
అపవర్గము = మోక్షము ఊవి
అపవర్జనము = విడుపు ఊవి
అప్ప = తండ్రి
తల్లి అన్న అక్క
అప్పనము = కప్పము
అర్పణము
అప్పళము = చఱచుట
శీఘ్రము
అబ్జము = శంఖము
తామర ఉప్పు గన్నేరు
అభిమతి = కోరిక, గర్వము
మర్యాద
అభిమరము = చంపుట
యుద్ధము
అభిమర్దము = రాయిడి
యుద్ధము
అభిషంగము = తిట్టుట
భంగపాటు, అపద చేరిక ఒట్టు
అభిషవము = స్నానము
కల్లుతేరు, ముఖము
అభిషేకము = స్నానము, మునక
అమరు = కంబము గరిక
చావులేనిది, పాదరసము
అమలం = నేలఉసిరి
బొద్దుకాడ, అభ్రకము నిర్మలము

అమృతము = ఉసిరిక
కరకచెట్టు తిప్పతీగ, నెయ్యి సుధ
మోక్షము, పాలు, విషము, స్వర్గము
బంగారము, అన్నము ప్రకాశము,
సోమరసము
అరతము = మందము
తృప్తిలేమి, రతిలేమి
అరరము = తలుపు,విస్తరి
అరవడి = ఋణము
వచ్చుట
అరి = శత్రువు చక్రము
అరవాయి = న్యూనత
అధైర్యము, సంకోచము
అరిష్టము = కాకము
మరణాంకము, మేలు, కీడు మజ్జిగ,
పురిటిల్లు, కల్లుఫేనిలము, తరువు
శుభము, రాపులుగు
అరిగ = కేడెము,డాలు
బిరుద
అరిది = దుర్లభము,
అశక్యము
అరుణ = అతివ తెల్లతెగడ
అరుణము = కొంచెము,
ప్రొద్దుగ్రుంకునప్పటి తేజము
అర్కము = జిల్లేడు రాగి
అర్కుడు = సూర్యుడు
చంద్రుడు
అర్చ = పూజ, కిరణము
అర్జునము = బంగారము,
తెలిపెడివాడు, తెలుపు కసవు,వేరుమద్ది
అర్థి = ఆశ,
యాచకుడు వాది, ధనము
అర్భకుడు = బాలుడు
మూర్ఖుడు
అల = కొలత భేదము
మోసము, సగము
అలత = బాధ, శోకము,
శ్రమము
అలము = వ్యాపించు
అలరారు, ఆక్రమణము శీఘ్రము గడ్డి
అలరు = వికసించు
సంతోషము, మంజాలము పుష్పము
అలవోక = నిర్లక్ష్యము
స్వేచ్ఛ, అశ్రద్ధ లీల
అలుక = ద్రోహచింత,
కోపము ఇంటిని అలుకుట, భయము
అవగుణము = దుర్గుణము
లోపము
అవతరణము = దాటుట, దిగుట
అవతారము = జన్మము, దిగుట
అవసరము = సమయము,
అగత్యము, తరుణము, అక్కర
అవి = సూర్యుడు
గొర్రెముట్టు పర్వతము
అవిరి = నేత్రరోగము
నీతిచెట్టు
అశని = మెఱుపు
వజ్రాయుధము, పిడుగు
అష్టాపదము = స్వర్గము
శరభము, రజితము
అసదు = అల్పము,
సన్నము

అసము = చనువు, దర్పము కీర్తి యశము

అసలు = బురద, మూల, ధనము

అసతుడు = శని, నలుపువాడు

అసిపత్రము = చెఱకు, కత్తియొర

అసుర = రాత్రి, వేశ్య

అసురము = ఏనుగు మాల, కాకి

అహిభుక్కు = గరుడుడు, నెమలి

అళి = తుమ్మెద తేలు

అళిని = అడుతేలు, అడుతుమ్మెద

ఆఁక = అడ్డగింత, చెఱుకు ఆజ్ఞ నిషేధము

ఆకు = పత్రము, జాలు, చెవి ఆకు ఆఱు

ఆకృతి = తనువు, రూపము

ఆకృష్టి = ఈడ్పు,తెగ.

ఆక్రందనము = ఏడ్పు, పిలుపు, అఱచుట భయంకరాజి

ఆఖము = పాఱ గుద్దలి

ఆఖువ = ఎలుక, పంది కొక్కు

ఆగమము = శాస్త్రము, వేదము

ఆగము = తప్పు, పాపము

ఆజి = సమభూమి, యుద్ధము రణకాలము

ఆడ = నిందించు, కదలుట

ఆఢకి = కంది, దొగరిమట్టి తూము, అడవిపంది

ఆణి = మర్మము, శ్రేష్ఠము అంచు చీల

ఆతంకము = రోగము భీతి, చేరిమి బాధ

ఆత్మ = దేహము, మనస్సు పరమాత్మ జీవుడు, బుద్ధి

ఆదట = పిమ్మట, ప్రేమ, తృప్తి ధర్మము

ఆదర్శనము = చూపులు, అద్దము

ఆనకము = తప్పెట, మద్దెల

ఆనిక = దార్ఢ్యము, ఆశ్రయము

ఆప్తము = వింతయైనది, సత్యము

ఆప్తి = పొందు, కలిమి

ఆమము = రోగము, అపక్వము, అందులము

ఆమిషము = మాంసము, లంచము.

ఆమోదము = పరిమళము, ముదితము

ఆమె = ఆపె, పూజ్యురాలు

ఆమెత = విందు

ఉత్సవము
అయకము = తాకట్టు అధి
అరజము = కలకలధ్వని
మనోజ్ఞము, ఇంపు
అరడము = ఉత్సాహము
పూనిక
అర్తవము = స్త్రీ ఋతువు
పుష్పము
అర్తి = దుఃఖము
వింటికొప్పు
అలయము = ఇల్లు గుడి
అలు = భార్య గేవులు
అలుక = గానుగు
చేమగడ్డ
అలోకము = చూపు కాంతి
ఎండ
అవ = అవగింజ
జ్ఞాపకము
అవటము = పొందిక పద్ధతి
అవళి = ఉపద్రవము
అధికము
అవి = శ్వాసము
తాపము, అవిరి గర్భవతి ముట్టుది
అశయము = అధారము
పడకటిల్లు విశ్రాంతి మనస్సు
అశ్రమము = మఠము
పర్ణశాల, గుడిసె అడవి పాకశాల
అశ్రయము = ప్రాపు ఇల్లు
అధారము, సంబంధము దగ్గర
అశ్రవము = వాగ్దానము
క్లేశము. తప్పు వినయము

అసత్తి = సంగమము
లాభము పూదేనె, కల్లు
అస్కందనము = ఎక్కుట
ఇంకుట రణము ముట్టడి
అళి = చెలికత్తె పంక్తి
అడ్డకట్ట తేలు
ఇంగము = తిరుగునది
తెలివి
ఇంగలము = నిప్పు
నిప్పుబొగ్గు
ఇగురు = నిర్గలము పండ్ల
చుట్టు నొప్పెడి కండ జిగురు అంకురము
ఇజ్య = పూజ
అధ్వర్యము ఈవి సంగమము
ఇడుపు = చీలిక పార్శ్వము
ఇడుము = అపద అలసట
ఇనుడు = సూర్యుడు, రాజు
మగుడు
ఇర = మాట
సరస్వతి భూమి ఉదకము
ఇరిణము = చవుటి నేల
నాశనము
ఇరుగు = పార్శ్వము, ప్రక్క
ఇల్లు
ఇషిక = ముండ్ల
దుబ్బు, తెల్లు భాణము, కుంచె
ఇళ = తావు మాట
భూమి
ఈంగ = డస్సిపోవుట
ఓడుట చచ్చిపోవుట తొలగించుట
ఈడు = బాగు, జాఱుట

3.యస్.ఆర్ 3.వి వి ప్రసాద్, కాకరపల్లి

జీవితకాలము, యౌవనము
ఈఁత = ఈదుట
ఈనుట, ఈతచెట్టు
ఈఁదు = వాయువు
ఈతచెట్టు ఈదుట
ఈరణము = చలనము
పోవుట
ఈశ్వరుడు = పరమాత్మ
శ్రేష్ఠుడు ప్రభువు శివుడు
ఉక్కు = చచ్చుట
దృఢత్వము శౌర్యము నలగుట
ఉత్కర్షము = అతిశయము
మేలు వృద్ధి బడాయి
ఉత్తలము = వ్యత్యాసము
భీతి పరితాపము త్వరితము
ఉత్సంగము = ఒడి తొడ
శిబిరము
ఉత్సర్గము = విడుపు దానము
ఉత్సాహము = యత్నము
బలము కోరిక, సౌఖ్యము
ఉత్సేకము = అతిశయము
గర్వము పొడవు, తనువు
ఉదయము = తూర్పుకొండ
పుట్టుట, ఉన్నతి
ఉదురు = గర్వించు,
తిరస్కారము, పోవుట, పాఱుట
ఉద్ధృతము = భయము, పోక
ఉద్వేజనము = వెఱపు చింత
ఉపధానము = తలగడ
స్నేహితుము
ఉపపత్తి = అంతం, కలిమి

ఉపలబ్ధి = ప్రాప్తి, తెలివి
ఉపలము = రాయి, రత్నము
ఉమ = పార్వతి కాంతి
కీర్తి శాంతి
ఉరగము = సర్పము
సీసము, ఆశ్లేష,పొడుగుచేప
ఉరు = మేలు
అధికము తగును
ఉఱువు = సౌందర్యము,
గొప్ప.
ఉఱిది = దార్ఢ్యము
సుస్థిరము
ఉల్క = బొగ్గునిప్పు
తోకచుక్క, కొరవి భస్మము
ఎడ = స్థానము
వ్యవధానము విఘ్నము భేదము
ఎడరు = అపద
భగ్నము భంగము ఎడారి
ఎడలు = విచ్ఛిన్నము
వర్ధించుట పోవుట వికలము
ఎత్తు = ఔన్నత్యము
ఉపాయము తూనిక పైకెత్తుట
ఎద = హృదయము,
భీతి, ఎదిరించుట, సమ్ముఖము.
ఎర = ఆహారము,
వ్యసనము, భేదము,అన్యము
ఎఱ = తెలివి,
పరిచయము జోస్యము గుఱుతు.
ఎల = యౌవనము,
స్వల్పము లేత సాక్షి
ఎలయు = పొందుట,

కలుగుట అతిశయము వికసనము

ఎల్ల = మర్యాద
సకలము, పొలిమేర

ఎల్లి = కొడుకు రేపు

ఎసగు = అతిశయము,
తనరుట విధము.

ఏకము = అనన్యము,
ముఖ్యము ఒకటి

ఏకలము = అసహాయము
అడవిపంది

ఏడ్తెఱ = అతిశయము
శీఘ్రము, విజృంభణ, శౌర్యము

ఏరడి = ఒకదినుసు
ఎలుగుబంటి

ఏదు = నశియించు
ముండ్లపంది

ఏపు = ఔద్ధత్యము
అధిక్యము గర్వము విలాసము

ఏలిక = ప్రభువు
మగడు

ఏలిధము = ఉపేక్ష,
చులకదనము

ఐంద్రము = గ్రహయో
-గము మాలకాకి అడవిఅల్లము
జ్యేష్ఠానక్షత్రము

ఐంద్రి = అర్జునుడు
మాలకాకి తూర్పుదిక్కు వాలి

ఐరావతి = మెఱపు
భార్య మేఘము యమునియతివ

ఐరేయము = సారా,
ఊగుదోస

ఒట్టు = శపథము
మొత్త కట్టుట కాల్చుట

ఒడయుఁడు = మగడు స్వామి

ఒట్టు = తొడపై భాగం
పశుయోని

ఒడికము = ఉక్తము
ఉపాయము

ఒడుపు = పూనిక లాభము

ఒడులు = పందెము
పూనిక ఉంచుట తీరము అధికము

ఒత్తు = అదుముట
దట్టము తుడుచు

ఒదలు = వృద్ధి
పొదలుట ఉపయోగించు ఉక్తమగు

ఒదుగు = తొలగు దాగు
పెచ్చు

ఒద్దిక = సామ్యం
ప్రేమ అనుకూల్యం, మద్ది ఆయి ఒనర
= ఒప్పు ఇంపు పొందిక వాటము

ఒప్పు = సమ్మతి
అందము నేర్పు

ఒరగు = పడుట
వంగుట వ్రాలుట వంపు

ఒరయు = పరిశీలన
రాచుట పొందుట వెదకుట

ఒఱపు = సౌందర్యము,
ఉపాయము యోగ్యత తాపము దృఢము

ఒలుకు = చిలుకుట
కాఱుట పోయుట చల్లుట

ఒళపు = వీణాదం
డము, లోకువ వసబీడు చిన్నకుప్ప.

ఓక = స్థానము, ఇల్లు.
ఓకర = వాంతి రోత.
ఓజస్సు = పరాక్రమము.
తేజము, ఉత్సాహము శ్రేష్ఠత వెలుగు.
ఓజ = క్రమము.
విధము, ఉత్సాహము స్వభావము అజ్ఞ.
ఓట = భీతి.
సందియము.
ఓటమి = భీతి ఓడిపోవుట.
ఓడు = అపజయ
ము, సంకోచము భీతి పాఱుట.
ఓల = దేహము.
దాగుచోటు రహస్యము, రక్షణము.
ఓవి = ఉంకువ.
శుల్కము వరుడు క్రమము.
కంకము = రాపులుగు.
తామర, గర్జించుట తిట్టుట.
కంచుకము = చొక్కా.
రవిక కవచం, కుబుసము.
కంజము = తామర.
అమృతము వెండ్రుక.
కంటకము = ముల్లు.
సూదిమొన, కాకి, రోమాంచము తప్పిదము.
కండె = నూలిచుట్ట.
జొన్నకంకి.
కందము = గడ్డ మబ్బు
కంద, ఒక పద్యము.
కందళము = మధురధ్వని
స్వర్ణ అరటి, రణము
కందువ = ఋతువు.
ఏకాంతము వింత, మాయ సామర్థ్యము

కంబి = గరిటె వెదురు
కంబు = సుఖము
బలము తల
కంబు = శంఖము
ఏనుగు కడియము నత్తగుల్ల
కంపము = ఒకకోలత
కందుడు కంచుగిన్నె చెంబు
కకుభము = మద్దిచెట్టు
అందము కాంతి శిఖరము ఊపిరి
కక్ష = చుట్టుగోడ
నడుము, కచ్చ, ఆక్షేపము లోపలిగది
కక్షము = బురదనేల చంక
గడ్డి అంతఃపురము ప్రహారిగోడ
కచము = ఎండినపు-
ండు నిరు వెండ్రుక
కచ్చ = గర్వము రేకు
పూలగుత్తి సిగబంతి
కచ్చ = చిమట, గోచి
దరి పూదోట నీరుండెడి ప్రదేశము
కచ్ఛపము = తాబేలు, ఒక నిధి
గోచి పార్శ్వము
కజ్జలము = కాటుక చీకటి
మబ్బు
కటకము = కొండనడుమ
ఉప్పు, కడియము, మందిరము, రాజధాని
కటము = ఏనుగు చెక్కిలి
ప్రతిజ్ఞ, మొల, అతిశయము చాప
కటికి = దట్టము
అధికము
కటువు = కటుకరోహిణి
వాసన, కారము, ఇంపుకానిది, మచ్చరము

కట్టడి = క్రూరుడు
కఠినము

కట్టు = గానుగ
బంధనము

కట్టు = బంధించుట
నిర్మించుట మంత్రించుట

కడ = అంతము
దూరము మృతి ప్రక్క దిక్కు, సమీపము

కడచు = హెచ్చు
నశించు, దాటు, జరగుట

కడమ = కొఱంత మిగత
నిరతము

కడి = కబళము
పెడకడి, గాయము, అశక్యము

కడిది = అధికము
అపద, కష్టము, అశక్యము

కణము = నీటిబొట్టు
లేశము

కణిక = గోధుమరవ్వ.
నూది

కత = కధ
వృత్తాంతము, కారణము గుఱుతు

కత్తెర = కృత్తిక కత్తి
రింపగల సాధనము కుక్క

కదనము = రణము, పాపము

కదరము = దొండచెట్టు
కోలపొన్న

కదళము = దొండచెట్టు
కోలపొన్న

కదురు = కలుగుట
నూలు వడకుకదురు

కదులు = యత్నించు
చలనము దండెత్తు పాయుట

కనగు = ఒగరు
అహితము, మండుట కోపము

కనికరం = కరుణ జాలి
మాగుట, మెత్తన

కనుమ = సందు, త్రోవ
గండి కొండ సందు

కన్నియ = చిన్నది
పెండ్లికానికలికి, కూతురు

కన్య = పెండ్లికానిది
కూతరు కలబంద, దుర్గ ఒకరాశి

కన్ను = నేత్రము జాడ
బండిగల్లి

కపి = కోతి రవి
విష్ణువు, ఏనుగు

కప్పు = క్రమ్మట
ఇంటి మీదికప్పు అల్పుడు, చీకటి

కబరి = కొప్పు
వాయింటి చెట్టు ముద్ద గ్రాసము

కమలము = తామర
నీరము, మందు రాగి

కమ్మ = ఒకజాతి
పత్రిక, మధురము, చెవికమ్మ

,కమ్మన = మధురము
మాధుర్యము, తావి

కయ్యము = జగడము
యుద్ధము

కయ్యరము = ముత్యము
హీనజాతి

కర = తీరము

అదరణము గట్టు తీక్ష్ణము
కరజము = కానుగుచెట్టు
పులిగోరు వృక్షము గోరు
కరణము = క్షేత్రము
కారణము పనిముట్టు ఇంద్రియము
కరము = అత్యంతము
కిరణము తొండము చేయి
కరవాలము = కత్తి ఖడ్గము
కరవీరము = గన్నేరు, కత్తి
కరి = మేర, కపి
ఏనుగు నిదర్శనము
కరుణము = జాలి, దుః
ఖము దయ ఒకరసము
కర్కటము = ఎండ్రి
ఒకరాశి కొక్కెరముల్లు
కర్కము = ఎండ్రి
అందము, ఘటము, తెల్లది, తెల్లగుఱ్ఱము
కర్కశము = బాధితము
చెఱకు నిర్దయ కఱకు
కర్త = చేయువాడు
బ్రహ్మ అధికారి, ప్రభువు
కర్పరము = తలపుఱ్ఱె
పెనము, శస్త్రభేదము, పెద్దకాగు
కర్బురము = చిత్రవర్ణము
నీరు, పాపము, స్వర్ణము
కర్మ = విధాయకకృ
త్యము, దురదృష్టము, పని, కర్మఫలము
కఱి = పశుయోని
అల్లుడు, ఇంద్రుడు
కఱుకు = శౌర్యము
మందాకునుమార్పుగా అయ్యెడిపాడి

తీక్ష్ణము, రాచుట
కఱ్ఱ = నలుపు మఱక
కఱ్ఱి = నల్లవాడు
అర్జునుడు
కల = భాగము
శిల్పము రేతస్సు లావణ్యము
కలయిక = సంగమము
కలియుట కూడుట, చేరుట
కలశము = జాడీ గర్వము
కుండ శిఖరము
కలి = జగడము
యుగము
కలిక = జ్వాల మొగ
కలితము = పొందబ-
డినది, పగిలినది, కూడుకొన్నది రుచిరము
కలిమి = కలుగుట
సంపద
కలిలము = ఎఱుగరానిది
చొరరానిది
కలుగు = అగుట
ఉండుట, పొందుట, పుట్టుట
కలుచు = క్రోధము, రోషము
కలుషము = మహిషము
పాపము
కల్కము = పాపము
కపటము, మడ్డి
కల్పన = అయత్నము
చేయుట, యుక్తి, తలంపు
కల్పము = బ్రహ్మదినము
శాస్త్రము, ప్రళయము, న్యాయము, వేయి
యుగములు, వ్రతకల్పము, తగినది, పద్ధతి

కల్యము = చెవిటి మూఁగ
వేకువ మంచిమాట కల్లు
కవచము = తప్పెట
బొందలము
కవట = లేతకొమ్మ
పెద్దకొమ్మ
కవి = కవిత్వము
చెప్పువాడు, శుక్రుడు వాల్మీకి పండితుడు
కసరు = కోపము
చలించుట తిట్టుట, సిగ్గు
కసి = అల్పము
కోర్కె కోపము గజ్జి పిచ్చి
కసుగు = బాధించుట
ములుముట
కస్సము = బురదనేల
కషాయము
కళ = మూర్ఛ, రెమ్మ
విద్య
కళ = భాగము
శిల్పము శోభ స్త్రీ రజస్సు
కాండము = గుంపు
ఉదకము, చెట్టుబోదె, రహస్యము
బాణము గుల్మము సమయము
కాంతము = అయి ఇనుము
కాంతి = జిగి, శోభ కోరిక
కాకము = కాకిదొండ
కాచితరువు
కాకము = కాకి అల్పము
కాకోలము = విషభేదము
మాలకాకి సర్పము
కాచము = గాజుపూస
ఉట్టి కావడి గాజుప్పు
కాపు = కాయలు-కాచుట
రక్షించుట
కాపేయము = కృపణత కోతి
చేష్ట
కామము = ఇచ్ఛ
మోహము శుక్రము కోరిక
కామి = పావురము
పిచ్చుక కాముకుడు ఇచ్ఛ
కామిని = ఆడుది
అందగత్తె బదనిక చక్రవాకకాంత
కాయము = దేహము
గుంపు ఒకమంద గుడి
కారణము = ఉద్దేశము
హేతువు పని, సాధనము
కారు = నస చెవుడు
అడవి కాలము, నలుపుచాయ
కార్యము = హేతువు
సంగతి కర్మము వివాదము ఫలము
కాలు = అజ్ఞానము, కల్లు
కఠినము దట్టము, వ్యర్థము పరుషోక్తి
కాల = నల్లజీలకఱ్ఱ
నీలిచెట్టు
కాలజ్ఞము = కోళ్ళుల, కోడి
కాలము = నలుపు
సమయము, దురదృష్టము, మరణము
కాలము = ఇనుము
క్రూరము, నల్లనిది
కాలిక = పొగగుంపు
అల్పుడు, నెలవడ్డీ బొగ్గు
కాలిక = పార్వతి

ద్రౌపది కల్లు చీకటి తేలుకొండి

కాలు = దగ్ధమగు
పాదము

కాలుఁడు = యముడు శని
శివుడు

కావరము = క్రొవ్వు
మదము గర్వము

కావేరి = వెలయాలు
ఒకనది, పశువు

కాశ్యపి = అనూరుడు
భూమి గరుడుడు కశ్యపుని భార్య

కుంజము = పొదరిల్లు
ఏనుగుకొమ్ము

కుంజరము = వెంద్రుక శ్రేష్ఠము

కుండము = వంటకుండ
కొండ

కుండలము = త్రాడు ప్రోగులు

కుండలి = నృత్యము
తిప్పతీగ, నెమలి, సర్పము

కుంభి = కుమ్మరి
వంటకుండ మొసలి ఏనుగు

కుక్కుటము = కోడి, కపటము

కుక్కురము = మాచిపత్రి
శునకము

కుజ = సీత, పార్వతి

కుటము = గుడిసె చెట్టు
నీటికుండ

కుటి = ఋడిపె గుడిసె

కుతవుడు = సూర్యుడు,
బిడ్డ కొడుకు, అతిధి అగ్ని

కుదప = రొంపి, దుక్కి
దుక్కి పెరుగుగడ్డ

కుదియుట = అడుగుట
గ్రుంకుట

కుదురు = వంశము
అగసాలెవాని కుంపటి, ప్రాపు స్వస్థము

కురరము = లకుముకి-
పిట్ట గోరువంక

కురుజ = జున్ను, డేగ

కుఱ్ఱి = బొడ్డి బాలుడు
కోడ ఎనుబోతు కొడుకు

కులము = దేహము
గృహము, తెగ వంశము

కులి = చేయి భార్య
అక్క వాకుడు మొక్క

కుశలము = తృప్తి నేర్పు
పుణ్యము క్షేమము

కుసుమము = స్త్రీరజస్సు కంటి
తెవులు పుష్పము ఒక ధాన్యము

కుహనము = ఎలుక పాము

కూటము = పొందుట
కపటము, కుత్ర శిఖరము అమ్మట

కూటము = దుఃఖము
ఇల్లు గుంపు పొందు

కూపకము = చెలము
పిఱుది మీది గుంత నాయి

కూర్పకము = సూది కుంచె
కోల, తూలిక జున్ను

కూలము = దరి, గుంట
దిబ్బ

కూలుట = చచ్చుట, పడుట

కృకము = కంఠనాళము

పొందు

కృకవాకువు = కోడి నెమలి

కృతము = ఒక యుగము కారణము మేలు, చేష్ట

కృతి = చేయుట ప్రబంధము చదువు, ధన్యత

కృపణము = నీచము, బీద

కృపణుడు = కుచ్చితుడు, లోభి

కృష్ణ = ఒకనది ద్రౌపది ద్రాక్ష, అల్లుడు మిరియము

కేక = పెద్దకూత నెమలికూత, కడకన్ను, మెల్లకన్ను

కేతనము = గుఱుతు టెక్కెము గృహము ఇల్లు బుద్ధి

కేతువు = ఒక గ్రహము గుఱుతు, ధూమకేతువు కాంతి అగ్ని టెక్కెము

కేదారము = శివక్షేత్రము, కొండ పరిమడి పాదు

కేవలము = స్వస్థము అంత, ఒక్కటి

కేసరము = పొన్న, నాగకేసరము మింగు

కైపు = మత్తు కపటము, విధము అందము

కొంకు = పిఱికితనము సందేహము వెనుదీయుట భయము

కోకము = తోడేలు చక్క

కోకిల = కాఱివి కోయిల

కోటి = అతిశయము వింటికొప్పు,పెద్దసంఖ్య అంచు

కోపు = బలపము వింటికొప్పు పార్శ్యము సుందరము

కోమ = ఆడది పుట్టచివర

కోమల = నీరు మృదువు

కోల = దండము వంటకట్టె బాణము, దీర్ఘము, శిశ్నము

కోలము = తెప్ప, రేగుపండు ఒడి కౌగిలి

కోశము = బొక్కసము మేఘము, గ్రుడ్డు పుస్తకము, కత్తియొఱ

క్రతువు = నిశ్చయ-ము శక్తి కోరిక అర్హత యజ్ఞము

క్రమము = బలిమి పాదము పట్టుకొనుట సిద్ధము

క్రముకము = తమ్ములము పోక, ప్రత్తి చెట్టు గంగరావు

క్రాంతము = గుఱ్ఱము అడుగు

క్రాంతి = మీఱుట తిరుగుట

క్రాలు = గిరగిర తిరుగుట ప్రకాశము సంభ్రమము చెదరుట

క్రియ = ధాత్వర్థము చేయుట,చికిత్స పని శిక్ష

క్షణము = సమయము నిమిషము సేవ,తీఱిక పండుగ సంతోషము తిరునాళ్ళు, పనియేమియు లేకపోవుట

క్షమము = ఓర్పు నేల
యుక్తము చాలునది
క్షయము = ప్రళయము
ఇల్లు తగుట కుటుంబము
క్షరము = మబ్బు
నాశముకాగలది నీళ్ళు స్రవించునది
క్షేత్రము = పుణ్యభూమి
దేహము సిద్ధ స్థలము భార్య స్థలము
క్షేపము = నింద
గర్వము పూత త్రుళ్ళుట
క్ష్వేడము = వంకర
గరళము, చెవుడు పొందరానిది, మ్రోత
ఖండము = ఒక భాగము
పగులుట, పులకండ, తునుక
ఖంబు = సుఖముతార
స్వర్గము, గగనము, మది, పురి
ఇంద్రియము
ఖచరము = మేఘము
పక్షి, గాలి దేవుడు, సూర్యుడు
ఖజ = కవ్వము
తెడ్డు కొల్మిచెట్టు నేయి
ఖటము = పిడికిలి గడ్డి
పాడునుయ్యి
ఖనకము = పందికొక్కు
ఎలుక, ఉప్పరవాడు, కన్నగాఁడు
ఖరము = గాడిద,
ఎండుపోక వాడిమి వేడిమి
ఖలము = పాపము,
చోటు, కళ్ళము నీచము క్రూరము
ఖలుడు = దుర్జనుడు
క్రూరుడు,నీచుడు

ఖ్యాతి = కీర్తి వన్నె స్తుతి
ఖేదము = అలసట
బాధ, శోకము
గంటు = గాయము
• క్రోధము రూకలముడి వెండ్రుకలముడి
గండు = పౌరుషము
పశుజాతి కష్టము అసాధ్యము
గంధము = వాసన
గంధము లేశము చందనము
గగనము = స్వర్గము
అకాశము పెనుగాలి శూన్యము
గడుసు = కుత్సిత
యువతి, ధీరుడు కుజనుడు అసాధ్యము
గణము = సేవకజనము
తరగతి జాతి సమాజము
గతము = పద్ధతి
చలనము చచ్చినది నడక
గతము = పోఁక, పోయినద్ది
పొందునది
గతి = పోక
ఉపాయము శరణు, ఫలితము
గదము = మాట
పలుకుట తెవులు
గదుము = గద్దించుట
త్రోయుట
గదరు = చెడుకంపు
వ్యాపించుట
గనయము = పోకముడి
వింటికొప్పు, ముక్కు
గమనము = యత్నము
రుచిరము,పోక తలపు.

గయము = పశువు
భాగ్యము సంతానము కుటుంబము
గరణము = మ్రింగుట
విషము
గరితము = కలిపినది
విషము
గరిడి = సాము
సమీపము, చోటు
గరువము = విరివి గర్వము
గరుసు = పోలు మర్యాద
గర్జన = మేఘధ్వని
కోపము చీవాట్లు యుద్ధము
గర్తము = బల్లము
మననము ఎలుక పందికొక్కు
గర్భము = కడుపు
ప్రసవకాలము బిలములోనిగది
గహనము = చొరరానిది దుః
ఖము, గుహ విపినము
గహ్వరము = లోతైనది
వనము గుహ కపటము
గాదము = ఆకు
పైరులోనికసవు
గాదిలి = ప్రేమ,
చుట్టము
గాధము = లోతులేనిది
లాభము నందలికోరిక, మిట్ట
గాజు = కొప్పెర పెద్ద
పాత్ర చెత్త కలుపు.
గాయకము = మర్మము
గూఢము.
గాయము = కత్తిదెబ్బ పుండు

గానము = ఆహారము
జీవనము గడ్డి
గానిల్లుట = శ్రమపడుట
కోపపడుట
గిరిక = చిట్టెలుక గోరి
గీటు = చిమ్ముట
గిఱుపుట పండ్లుకొఱుకుట, తిరస్కారము
గుండు = గుండ్ర
పుఱాయి తూచునట్టిగుండు, కొండ, ఫిరంగి
గుండు
గుండ = గురిజ
వృక్షము, తప్పెట
గుంజము = పూగుత్తి
ఝుంకారము
గుంఫము = కట్టుట
మాటలోని కూర్పు, కూర్చుట, మోసము
గుంభితము = గూఢము
కూర్పబడుట కట్టబడినది, చిక్కుమాట
గుడిక = గుళిక
ముత్యము ఉండ మాత్ర
గుచ్ఛకము = పూఁగుత్తి
నెమలిపులి, పాద
గుట్టు = మర్మము
గౌరవము కీర్తి
గుణము = అల్లెత్రాడు
ఉద్దేశము వత్తి అధికము
గుప్తి = పోషణ
దాచుట పాఱత చెఱసాల
గురువు = తాత అన్న
బృహస్పతి పోషకుడు రాజు
గుఱి = నిర్ణయము

లక్ష్యము గుఱుతు దృష్టాంతము

గుల్ల = బొబ్బ,
కప్పు చిప్ప,అలము పోలు

చంద్రిక = కౌజు నెమ్మలి

చంద్రము = స్వర్ణము
కప్రము

చక్రము = ఆయుధము
రాష్ట్రము జక్కవ బండిగిఱ్ఱు నీటిసుడి

చక్రి = రారాజు
కుమ్మరి విష్ణువు జక్కవ

చటక = అడవిచ్చుక
పిప్పలి

చటుల = గాఢము
దట్టము

చపల = అంకుటాలు
పిప్పలి,మెఱుపు భార్గవి

చపలము = చలువ
తాయి, త్వరితము పాదరసము కదలుట

చరణము = పాదము
కులము పద్యపాదము

చరితము = పొందబ-
డినది నడవడి,తెలియబడినది, చరిత్రము

చలనము = కదలుట
తిఱుగుట ఎఱుగబడినది పోవుట

చింత = చింతచెట్టు
తలపుచింత, యోచించుట , వగచుట

చిందు = వ్యాపించు
పాత్రంపునీరు, కోపము రాలుట

చికురము = కొండ
వెండ్రుక, కదలుట

చిక్కన = తఱుచు, బలము.

చిక్కము = చికినపు
పక్కమంచెలుక

చిక్కు = కృశించు
తక్కుట సంకటము దొరకుట

చిగురు = లేతది, పల్లవము
దంతములకు తగివెడి మాంసము

చిత్రకము = బొట్టు చిఱుత
పులి, చిత్రమూలము, ఆముదపు చెట్టు

చిన్మయము = పరమాత్మ,
జ్ఞానము సిద్ధినిపొందిన

చిప్ప = కప్పుచిప్ప,
కల్లుత్రాగు చిప్ప తునుక, అల్పము

చిలుక = బాణపునలుఁగు
చిందు గొండ్లము, చల్లుట

చిహ్నము = గుఱుతు
టెక్కెము ముద్ర, గుఱి

చెండు = పూబంతి,
కొట్టుట ఖండించుట

చెట్టు = కీడు, చేయి

చెట్టు = గుల్మము,
వృక్షము

చెయి = హస్తము,
తొండము.

చెయిదము = కృత్యము చేష్ట

చెఱ = కారాగృహము,
నిర్బంధము, దిక్కు

చెలుగు = శబ్దించు
విడపించు, సంతోషించు ఒప్పు

చెలువము = అందము
విధము.

చెలువుడు = విటుడు

ప్రియుడు

చెల్లును = తగును
గడచుట మరణించు కొనసాగు

చెవి = రాట్నపుచెవి
శ్రవణము తాళపుచెవి

చేటు = నాశనము
మరణము ఆపద అశుభము

చేతనము = కనపడునది
జంతువు పరమాత్మ ఆత్మ

చైత్యము = రచ్చచెట్టు
పాద యజ్ఞశాల కట్టడము గుడి

చైత్రము = గోరీ ఒకనెల
గుడి

చందము = విధము
ఒప్పు ఛందస్సు చందమామ అందము

చక్కటి = దిక్కు
కార్యము అర్థవము
న్యాయము

చక్కాడు = ఖండించు
చంపు

చక్కి = వైపు స్థానము
అఱు ఖండము

చట్ట = కవచము
చర్మము చొక్కా పూత

చనవు = అధికారము
అనురాగము కోర్కె చనువు

చనుట = పోవుట
చెల్లుట మరణించుట
పొందుట

ఛవి = కాంతి
కిరణము చర్మము రంగు

ఛాయ = ప్రతిబిం-
బము లంచము ఇనునిభార్య చీకటి

ఛిద్రము = బెజ్జము
లోపము లోకము

జంగలము = మాంసము
అడవి

జంబాలము = అడుసు
పాచి

జంబీరము = మరువము
నిమ్మ

జంబుకుడు = వరుణుడు
నీచుడు

జంభము = నిమ్మచెట్టు
తిండి

జగతి = లోకము
జనము భూమి

జని = పుట్టుట
పెండ్లాము గొరింద కోడలు

జయ = పార్వతి, ఒక
అబ్దము నెల్లిచెట్టు గెలుపు

జలజము = తామర
శంఖము

జలము = నీరు కురువేరు

జాతి = వర్ణము
పట్టుట, పొయ్యి శ్రేష్ఠము

జాగర = జాగారము
కవచము

జాతము = పుట్టుట
గుంపు, కులము బుధుడు

జాలము = వల మొగ్గ
కపటము, సముదయము, మాయ

గవాక్షము

జీవము = పరమాత్మ

తత్వము బ్రతుకుదెరువు, ప్రాణము

జీవుడు = ప్రాణి

బృహస్పతి

జృంభణము = వికాసము

అతిశయము ఒళ్ళు విఱుచుట, ఆవులింత

జ్యోతి = నక్షత్రము

వెలుగు సూర్యుడు నేత్రము అగ్ని

జడి = బాధ

దుఃఖము, వాన నిరంతరము

జత = జంట,

సామ్యము

జతనము = పదిలము

ప్రయత్నము

జబ్బు = అలసము

రోగము, మందము అతిసారము

జోక = సామ్యము

మొత్తము సౌందర్యము యుక్తము

విధము బాగు ఉత్సాహము, జత

జోక్యము = జోలి

సంబంధము నష్టము సరకు

ఝరము = సెలయేఱు,

ప్రవాహము.

ఝరి = తేళ్ళపుట్ట

సెలయేఱు

ఝషము = చేప, మకరము

అడవి

డంబము = వెలుగు,

గర్వము, కపటము, విధము

డంబరము = పోలిక

గర్వము విజృంభణము గుంపు

డంబు = కపటము

విధము వేషము, కాంతి

తంటు = కలహము

శ్రమ మోసము

తంత్రము = పరివారము

స్వరాష్ట్రము, చింత ప్రధానము

తంపర = పండము

సాంద్రము

తంపి = దాలిగుంట

కలహము.

తక్కు = త్రోసిపుచ్చు,

విడుచు, ఇతరము మిగులు

తక్షకుడు = ఒకసర్పము

విశ్వకర్మ

తగవు = న్యాయము

జగడము తగును యుక్తము

తగులు = చిక్కుట

పట్టుట, అభిలాష,పొసగుట

తట్ట = కంచము, తెర

వేట

తట్టు = పఱచుట,

దద్దురు

తడవు = రక్షించు,

ఆలస్యము, చిరకాలము, నిమురుట

తడవు = వెదకుట,

ప్రస్తావించుట, స్పృశించుట

తడుపు = తడిసిన

వస్త్రము, గేచి

తడుము = ఆలోకించుట,

నిమురుట

తనరు = అతిశయించు
విజృంభించు, పొడవు పెడల్పు.
తపము = మాఘమా-
సము ఒకలోకము తపస్సు
తపసి = శిశిరఋతువు
గారచెట్టు
తమకము = సంభ్రమము
మోహనము, మంటపము మంచె
తమము = చీకటి, ఒక
గుణము
తమి = వలపు, అపేక్ష,
మోహము, కుతూహలము రాత్రి చీకటి
తరణి = ఓడ సముద్రము
తరమిడి = నిరతము
శీఘ్రము
తరము = పురుషాం-
తరము మానము
వరస సామ్యము శక్యము
తరి = మాగాణి
మబ్బు, గోడ, పాగ
తరితీపు = జాగు ప్రేమ
ఉపేక్ష,ఉద్ధృతి
తల = శిరసు, పూనిక
మొత్తము,సమయము
తలము = అడవి
స్వరూపము, విత్మము, అఱచేయి, కత్తి
పిడి రసాతలము
కారణము,సమానస్థలము
తలిమము = దూదిపఱుపు
మృదువు కత్తి మేలుకట్టు
తల్పము = దూదిపఱుపు,

భార్య
తవులు = పగులుట
చిక్కు, ఆక్రమణము తగులము
తారక = ఆధారము
నేత్రము నక్షత్రము ముత్యము
తాళిక = తృప్తి, క్షమము
తొడరు = యత్నించు
కలుగు ఎదురించు ప్రాప్తించు
తొడుగు = ధరించుట
కవచము బాణము, ముండ్లకంప
తొలి = ముందు
రంధ్రము
తొలివేల్పు = బ్రహ్మ
అసురుడు
తోయదము = నేయి
మబ్బుతుంగ
తోరము = వ్రతసూత్ర-
ము అధికము బలిష్ఠము స్థూలము
త్రపము = సిగ్గు
అంకుటాలు
త్రపువు = తగరము
సీసము
త్రిపుటము = చిట్టేలకి
మల్లె ఒకతాళము, తెల్లతెగడ
త్రుటి = సంశయము
చీల్చుట, అణువు, నష్టము
దండము = దుడ్డుకఱ్ఱ
గర్వము రాజశిక్ష, కప్పము, కాడ పార
గుఱ్ఱము వధము, వాయించు, జత
గుంపు
దండి = ఒక కవి

శౌర్యము, గొప్ప, కాలుడు

దండియ = కన్నెర, తంబుర, పల్లకిబొంగు,పీట

దంతము = పొదరిల్లు, పల్లు, చెట్టు కొండ.

దందన = జాగు, జాలము, మాయ

దంభము = దుర్మార్గము, పాపము, వజ్రాయుధము డంబమ్ము

దంశము = గాటు, కవచము, కుక్క, అడవి యీగ.

దక్షిణము = కుడిదిక్కు, నేర్పుగలది, రుచిరమైనది, అపసవ్యము.

దక్షుడు = ఒక బ్రహ్మ, నేర్పరి, ఒకముని.

దరము = భయము, శంఖము.

దరి = మేర, కొంచెము.

దర్శనము = చూపు, బుద్ధి శాస్త్రము, అద్దము.

దశ = వత్తి, ప్రభుత్వము, వస్త్రపు బెజ్జె అవస్థ

దహనము = చిత్రమూలము, కాల్చుట, నిప్పు,కృత్తిక.

దళము = పరి దళము భాగము,తఱచు, ఆకు, దండు.

దాక్ష్యము = మరియాద, నేర్పు, శక్తి, అక్షత.

దామము = పలుపు, హారము.

దామర = ఉష్ణీశాపు.

కుష్ఠము.

దాయ = శత్రువు, జ్ఞాతి, గవ్వలాట, అపద.

దారణము = విచ్ఛేదము, పాటనము.

దారిక = బిడ్డ పగులుట.

దారువు = కొయ్య, దేవదారుతరువు, ఇత్తడి.

దార్వి = మ్రానిపసుపు, బెండ చెట్టు

దార్వీక = అంజనము, బెండతరువు.

దావ = తగవు, వ్యాజ్యము, కారు చిచ్చు, విపినము.

దాసి = వల్లెవి, వెంకు, కన్యవి, వేశ్య, పరిచారిక.

దాసుడు = కింకరుడు, కిరాతుడు, జ్ఞాని, భక్తుడు.

దేవనము = పాచిక, క్రీడ,వ్యవహారము, జూదము.

ద్రవ్యము = లక్క, ఇత్తడి, భవ్యము, ధనము.

ద్రావకుడు = నేర్పరి, వంచకుడు.

ద్రావము = పరుగు, కరుగు.

ద్వికము = రెండు, జక్కవ, గాలి.

ధార = పిడిదార, పరంపర, అశ్వగతి, ప్రవాహము.

ధావనము = పరుగెత్తుట.

ఉతుకుట ప్రవహించుట తోముట

ధావని = పొన్నచెట్టు

నక్కతోక

ధ్వజము = టెక్కెము

గర్వము, శిశ్నము, గుఱుతు

ధృతి = ధైర్యము

ధరించు సంతోషము యజ్ఞము

ధేనుక = ఆవు పార్వతి

ఆడేనుగు చిన్నికత్తి

ధ్యామము = నల్లనిది

దవనము

ధ్రువ = స్రుగ్భేదము

గుఱ్ఱపునుడి

ధ్రువము = ఊహ

నిశ్చయము మఱ్ఱిచెట్టు శబ్దము

నంది = శివుని

వాహనము మఱ్ఱిచెట్టు సంతోషము

కైతవము

ద్విజము = లక్ష్మి

పల్లు పాము

ద్విజరాజా = చంద్రుడు

శేషుడు గరుడుడు

ద్విజుడు = బ్రాహ్మణుడు

క్షత్రియుడు వైశ్యుడు

ధనము = విత్తము

అలమంద, ధ్వని

ధన్వము = మెట్టనేల, విల్లు

ధన్వి = అర్జునుడు

నేర్పరి

ధర = నేల మెదడు

ధర్మము = పుణ్యము

న్యాయము యుద్ధము చిత్తము

ధవళము = ఉమ్మెత్త, చంద్ర

ధవుడు = నృపుడు

మనుష్యుడు

ధ్రాతి = ఉసిరిక తల్లి

దాది నేల, ధరించు

ధామము = ఇల్లు చోటు

జన్మము ప్రభావము

నగము = వృక్షము

పర్వతము రాజగృహము దేవగృహము

నచ్చు = నమ్ముట

నాట్యము, బాధ

నటి = నట్టువు

కాకిదొండ వేశ్య నాట్యమాడు స్త్రీ

ననయుట = పూచుట

చిగురించుట

నను పు = అనురాగము

అతిశయము

నయము = నునుపు

లాభము ఆరోగ్యము సుందరము

నరుడు = అర్జునుడు

మనుజుడు

అరుపు = పతితము

శబ్దము

నలి = అల్పము

రోగము, ప్రేమ, సన్నము

నలుడు = ఒకవానరుడు

ఒకరాడు

నలుకత = రోగము, బంధ

నలువ = సౌందర్యము

ఒప్పిదము సామర్థ్యము, నేరు

నాగము = తగరము
ఏనుగు నగము
గ్రహణము పన్నగము

నాగము = మబ్బు, ముస్తె
సీసము పొన్నచెట్టు

నాగరము = నగరము
నందు పుట్టిన సొంటి గోరంట, ముస్తె

నాడి = గడియ-
కాలము నగరము, గొట్టము, నాళికుఱుపు.

నాథుడు = పెనిమిటి
ఇంద్రుడు, రాజు

నారాయణుడు = విష్ణువు
సూర్యుడు బ్రహ్మ చంద్రుడు

నికరము = గుంపు, నిధి
శ్రేష్ఠము

నిక్కము = అన్వర్థము
నిత్యము నిశ్చయము

నిక్కు = ఉన్నతము
గర్వించు వర్థిల్లు విలాసము

నిగమము = పట్టణము
వేదము, అంగడివాడ మార్గము

నిగుడు = వ్యాపించు,
పఱుగుట, వేగిరపడుట కవియుట

నిధి = పాతఱ
నిక్షేపము, స్థానము సముద్రము

నిభృతము = తగినది,
నెమ్మది, వినయము,స్థిరము

నియతము = నిత్యమైనది,
నియమము

నియతి = నియమము
భాగ్యము

నియమము = ఏర్పాటు
ప్రతిన గట్టు పనుపు

నిర్యాణము = చావు
వెడలబాటు, ముక్తి

నిర్యూహము = ఇనుపకమ్మి
మ్రానిబంక సిగబంతి వాకిలి

నిర్వాణము = ముక్తి
సుఖము నాశనము

నిశ్రేణి = ఈతచెట్టు
నిచ్చెన

నిశ్రేయసము = మేలు ముక్తి

నిష్కము = టంకము
ఫలము, పతకము రజతము

నిష్ఠ = వేడికోలు ఉనికి
శ్రద్ధ తుది

నిసి = నడిరేయి రాత్రి

నిసుగు = శిశువు,ఇనుపు

నిహ్నవము = అపనమ్మిక
కపటము, మఱుగు నమ్మిక

నీరజము = తామర,
ముత్యము

నీరదము = తుంగ, మబ్బు

నీరము = జలము
రసము, ఉదకము, మూత్రము

నీలంగువు = నక్క, పొద, ఈగ.

నీలము = నల్లఱాయి,
నీలిచెట్టు నలుపు, నీడమణి

నీలుగు = ఒఱ్ఱు
నిఱుచుట, చచ్చుట, గర్వము

నుడి = చెడ్డపేరు, మాట

నూఱు = మర్దించు,

అయుధము శతము
నెట్టన = పూస్త్రీ-
యుట, అడ్డు పూనిక నాశము
నెపము = కారణము
వ్యాజము, నింద, అపరాధము
నెమ్మది = ఓర్పు
సౌఖ్యము, విశ్రాంత ఆరోగ్యము
నెమ్మి = . సంతోషము
ప్రేమ, క్షేమము, నెమలి
నెరవు = వ్యాపనము
అధికము పూర్ణము యుక్తము
నెఱి = అందము
ఆచారము, పూర్తి, అత్యంతము
నెఱి = వస్త్రపు కుచ్చె
క్రమము తెక్క ప్రజ్ఞ యోగ్యము
పంకము = పాలు బురద
పంకిలము = బురద, దేశము
పంక్తి = పది పక్యము
వరుడు కీర్తి సైన్యము
పంతము = పౌరుషము
విధము, ప్రతిన, బోటి
పక్షము = తెక్క
పార్శ్యము, ఈక కొప్పు స్థితి
పగటు = ప్రకటించు
ప్రకాశము లావణ్యము గర్వము పగిది
పగిది = విధము, కప్పము
పగులు = చీలిక ఛిన్నము
పచరించు = నడుపుట
చేయుట, వ్యాపించు మించుట
పటలము = రత్న దోషము
గుంపు పరివారము, ఇంటికప్పు

పటిమ = నేర్పు బిగువు
పటువు = ఇందుప్పు నేర్పు
పడము = రత్నకంబళి
వస్త్రము
పడవ = యుద్ధము
ప్రళయము
పణము = వ్యవహారము
పందెము భాగ్యము జూదము
పత్రము = కౌగితము
తేకు, వాహంబు ఆకు బాణము
పత్రము = చురికత్తి లేక
తెక్క
పత్రి = పక్షి, బాణము
డేగ కొంగ
పదను = సమయము
పరిపాకము వాఁడి తడి
పదము = ఉద్యోగము
చిహ్నము పాదము, శబ్దము కీర్తన స్థితి
స్థానము కపటము హంశము కొప్పు
అడుగు, భాగము, దక్షిణ కారణము
పదురు = త్వరపడు
విధము, అధికారం
పద్మ = మెట్టతామర
లక్ష్మి ఒక నిధి తామర
పద్మిని = తామర-
కొలను, లక్ష్మి ఆడేనుగు
పని = కర్మము
శిల్పము
పన్నకము = పన్నిక, రచన
జూదము పందెము
పరపతి = నమ్మకము

అప్పు

పరపు = వర్తిల్లు పఱుపు

పరము = కేవలము

మోక్షము, శ్రేష్ఠము, అన్యము

పరికరము = సామగ్రి

గుంపు, నడికట్టు మంచము

పరిఘము = కుండ బాణము

పరిచయము = ఎఱుక

స్నేహము

పరిచర్య = సేవ, కొలువు

పరిణామము = క్షేమము

మాఱురూపు

పరిసరము = దగ్గర చావు

పరిహారము = విడుపు చేయి

పరుడు = శత్రువు

పరమాత్మ

పరువడి = అత్యంతము

క్రమము

పరువు = పరిపాకము

గౌరవము

పరుషము = నిష్ఠురము

చిత్రవర్ణము

పర్వము = తనువు,

పండుగ, దర్శ, సమూహము

పఱి = మిక్కిలి,

ఇతరము, పోగొట్టుట, పడక

పలక = గేడము,

జాదమాడు బల్ల, చెక్క, బీట

పలలము = మాంసము,

బురద, నూవుపిండి

పలితము = నరవెంట్రుక,

బురద

పలు = పల్లవము పెక్కు

పల్లవము = చిగురు, కోక

చెఱగు, శృంగారము, విరివి

పస = సారము

చాతుర్యము

పసి = లేతవాసన ఆకలి

పాంశువు = దుమ్ము

పరాగము, నేర్పు

పాకము = వంట, పంట

కాల్చుట, వికాసము పరిపాకము, కుఱుపు

పండిన, జీర్ణము

పాటవము = ఆరోగ్యము, శక్తత

నైపుణ్యము

పాటి = సామ్యము

న్యాయము, బాస, సమయము

పాడి = ధర్మము

భావము

పాడు = శూన్యము, పల్లె

పాతము = కానబడునది

రాహువు,పతనము,పాటు

పాత్రము = పాత్ర

యోగ్యము, భాజనము

పార్వతి = గౌరి, ద్రౌపది

అందుగు చెట్టు

పాలు = తెల్లనిది

వంతు, వశము,క్షీరము

పావనము = పవిత్రము

స్వచ్ఛము రుద్రాక్ష, గోమయము

పావని = మారుతి గోవు,

గంగ, భీముడు

పాశము = కేవ్రపజము
త్రాడు
పాశి = వరుణుడు
కాలుడు
పాళి = అంచు
గుఱుతు, చేను చేటు
పింగ = పార్వతి, ఇంగువ
పింగళము = కోతి ముంగిస
పింజము = హరిదళము
స్వర్గము
పిచ్ఛ = నివహము
పోఁక, అరఁటి, చెట్టు ఒఱ
పిండము = బ్రతుకు-
దెరువు, గర్భము గాయము గజకుంభము
గుంపు, దట్టము
ఆహారము బిచ్చము బలము, ఇనుము
ముద్ద మాంసము
పిలుపు = గొలుగు చెట్టు
బాణము పరమాణువు గజము
పుచ్ఛ = పిప్పిపట్టుట
గ్రహించుట పోఁజేయుట ఇఱుకుట
పుటము = పూటబుట్ట
దొప్ప, మడత మూఁత
పుట్ట = వల్మీకము, పొద
పుట్టి = మాన- విశేషము
పుటిక
పుణ్యజనుడు = అసురుడు,
పుణ్యపురుషుడు
పుణ్యము = ధర్మము
పవిత్రము.
పుత్రిక = బిడ్డ నకలు,
బొమ్మ
పురి = నెమలి, నెమలి
పింఛము ఆక్రమణ పట్టణము
పులకము = పులగము
పురుగు గగుర్పాటు
పులుఁగు = జాడ గుఱుతు
కుష్ఠరోగం
పులుసు = ఒకరసము
అమ్లమువంటిది గర్వము వ్యంజన
విశేషము
పుష్కరము = ఆకాశము
బాణము పంద్రెండు ద్వీపము
పంజరముబెగ్గురు సర్పము యుద్ధము
ఉదకము, ఏనుగుతొండము తామర
వాద్యముఖము
పుష్కరుడు = ఒకరాజు
వరుణదేవుడు
పుష్కలము = శ్రేష్ఠము
విందుట
పుష్పము = పువ్వు స్త్రీ
రజస్సు మాచిపత్రి
పుష్యము = కలియుగము
పుష్యరాగము, పుష్యతార పౌషమాసం
పూచు = పుష్పించు
తప్పు నుఖ్ఖకలుగుట, విస్తారము
పూట = సంధ్య
కాలము దినము
పగటిసమయము
పూతన = ఒకరాక్షసి, కరక
పూతి = పూఁబిందె
శిశువు లేత, కనుపాప

పూప = పూఁబిండె శిశువు, లేత, కనుపాప

పూయము = చీము, జాదము, పీనుగు

పూరణము = కలిజేరు ఇంచుట, పప్పుముద్ద విందుట

పూరణి = శబ్దము బూరుగు, పేక

పృధుకము = పిల్ల అటుకులు

పృధువు = ఒకరాజు, గొప్ప, అగ్ని

పృష్ఠము = ముంగిన వీపు, ప్రక్క వెనుక

పెంచు = కాపాడు వృద్ధిపొందించుట పెంచుట

పెంపు = నాశనము అతిశయము, పాలనము, మహత్త్వము

పెట్టు = ఉంచుట ఇచ్చుట ఈవి మాఱు మోపు, ధరించు వింటిపెట్టు దెబ్బ

పెత్తనము = అధికారము, వార్థకము

పెనగు = భేదము కలపు, పెనచుట, వాదము

పెనుపు = పెంచుట వృద్ధి అధిక్యము మహత్యము

పెనుగు = వర్ధిల్లు ఎదుగుట

పెరుగు = దధి,వృద్ధి

పొందు = స్నేహము, కలయుట కన్నువాలు,ప్రాప్తించు.

పొందు = పొందిక అభేదము నంధి అనుకూల్యము

పొక్కి = గుఱుతు ఉపాయము

పొక్కిలి = బొడ్డు గుంట

పొక్కు = దుఃఖించు ఉలుకు బొబ్బ జనశ్రుతి విశేషము

పొగరు = గర్వము దర్పము, ధైర్యము దీక్ష గంధము

పొచ్చెము = న్యూనత కపటము

పొడ = రూపు చూపు మచ్చ

పొడుగు = ఉన్నతము వర్ధిల్లు ఎత్తు ఉత్కృష్టము

పొది = భారము మంగలిపొది, అమ్ములపొది సమూహము

పొలము = నేల పైరుచెట్టు పొలము అడవి తోడ

పొసగు = అనుకూలించు, లభించు, ఒప్పు చక్కబడు

పొకడ = గమనము, గతి నడత వశించు

పోటు = పొడపు యుద్ధము బాధ శౌర్యము

పోతము = పిల్ల, ఓడ క్రొవ్వు గర్వము

పోత్రము = పందిమూతి నాగటికొన

పోత్రి = పంది, దున్న

పోరచి = కానుక

		వ్యర్థము, నిస్సారము
పోరామి	=	అప్తత
		స్నేహము
పోరు	=	కలహము
		యుద్ధము
పోఱుడు	=	పడుచువాడు
		బాలుడు
పోఱి	=	పడుచుది
		బాలిక
పోలు	=	ఉక్తము,
		శక్యము సరిపోలు ఒప్పు
పోపనము	=	కాంతి క్షీరము
పోసరము	=	పోతరము
		గర్వము
ప్రణయము	=	ప్రార్థన,ప్రేమ
		వినయము, విశ్వాసము
ప్రతతి	=	తీగె
		సమూహము
ప్రతిఘ	=	మాఱుదెబ్బ
		కోపము
ప్రతిపత్తు	=	పాడ్యమి, బుద్ధి
ప్రత్యయము	=	వర్ణము,
		వశము శపథము యుద్ధము
		విశ్వాసము, హేతువు, బుద్ధిప్రసిద్ధ
ప్రథ	=	పేరు ప్రఖ్యాతి
ప్రథమము	=	మొదటిది
		ముఖ్యము
ప్రధనము	=	యుద్ధము
		చీల్చుట
ప్రభ	=	వెలుగు
		కుబేరు పట్టణము

		సూర్యుని భార్య దుర్గ
ప్రభువు	=	విష్ణువు
		సమర్థుడు అధిపుడు
ప్రల్లదము	=	దుష్కృత్యము
		కోపము ప్రేలుట గర్వము
ప్రసవము	=	కాన్పు,
		బిడ్డ ప్రసవవేదన పువ్వు
ప్రస్తరము	=	ఱాయి
		రత్నము చెప్పుట, వంశము
ప్రహరణము	=	ఆయుధము
		దెబ్బ
ప్రహరము	=	దెబ్బ, జాము
ప్రాణము	=	గాలి
		జీవనము, బలిమి ఊపిరి
ప్రాయము	=	వయస్సు
		చావు, ఉపవాసము బాహుళ్యము
ప్రిదురు	=	తగ్గుట
		జాఱుట, ఉండుట, తొలగుట
ప్రియక	=	చిత్రవర్ణము
		కుంకుమ కడపచెట్టు తుమ్మెద
ప్రియము	=	ఇష్టము, హెచ్చు
		ఇష్టుడు
ప్రీతి	=	మోదము
		స్నేహము మన్మథుని భార్య ప్రేమ
ప్రేంఖము	=	పర్యటనము
		నృత్యము డోలిక అశ్వగతి
ప్రొద్దు	=	సూర్యుడు
		కాలము, పూట,దినము
ప్లవము	=	పల్లునేల కప్ప,
		ప్రవాహము, జువ్విచెట్టు ఈదుట
ఫలము	=	పండు

కె.యస్.ఆర్.కె.వి.వి.ప్రసాద్, కాకరపర్రు
ఎం ఏ, బి ఇడి.

ఉపయోగము ఫలితము సంతానము

ఫాలము = నుదురు నెత్తి నాగటికఱ్ఱు

బంటు = సేవకుడు భక్తుడు శూరుడు శిష్యుడు

బందు = ఆవరణము విరోధము కవచము కోపము

బంధము = కట్టు చేరిక ముడి అంచు

బంధురము = హంసము కుటము నూనె అడుగుజి

బంధువు = మిత్రుడు జాతి మంకెనచెట్టు చుట్టము

బకవైరి = కృష్ణుడు భీముడు దైత్యుడు కుబేరుడు

బడబ = ఆఁడుగుఱ్ఱము తార్పుడుస్త్రీ, బ్రాహ్మణ స్త్రీ

బడి = క్రమము పాకశాల,స్వల్పము వెంబడి

బదరము = ప్రత్తికాయ రేగుపండు

బదరి = రేఁగు చెట్టు ప్రత్తిచెట్టు

బభ్రువు = కపిలగోవు ముంగిస, విష్ణువు, శివుడు

బయలు = ఆకాశము చెట్లులేని బయలు, శూన్యము బహిరంగము

బరి = గిరి కొంగ, శత్రువు

బర్కరము = పరిహాసము మేఁక యవ్వనపు పశువు

బర్హము = గండివనము నెమలిపురి పచ్చాకు మాచిపత్రి

బలము = గంధము సైన్యము పలుపు, సత్తువ కాకము

బలువిడి = విధము అత్యంతము

బలుపు = మిక్కుటము, బలము

బవిసి = భాగ్యము గౌరవము, లజ్జ

బహురూపుడు = విష్ణువు శివుడు మదనుడు

బహుళ = నీలిచెట్టు ఆవు

బహుళము = ఆకాశము తఱచుగ

బాంధవుడు = చుట్టము, జ్ఞాతి మిత్రుడు

బాస = శపథము సంస్కృతాది, భాష, వ్రతము మాట

బాళి = మూర్ఛ, విచారము, మోహము కాంక్ష

బింకము = బిగువు గర్వము గర్వోక్తి విక్కు

బీజము = వృషణము శుక్లము, విత్తనము, హేతువు బీజాక్షరము బలము అంకురము, విజము

బీడు = దున్నని, భూమి

ఉక్కు రజము నీచము

బీభత్స = అసహ్యము
చీదర

బీభత్సుడు = పార్థుడు
ఖలుడు

బుధుడు = ఒక గ్రహము
విద్వాంసుడు, వేల్పు.

బొట్టు = తిలకము, జలాది
బిందువు.

బొట్టె = కొడుకు
కూతురు

బ్రాతి = ప్రేమ
అధికము దుర్లభము

బ్రుంగు = పూడు
మునుగు, మఱుఁగు చచ్చు.

భగము = యోని, కీర్తి
వైరాగ్యము జ్ఞానము, సౌఖ్యము
మహాత్మ్యము సరసము సౌందర్యము
మోక్షము, నిస్పృహ, ఇచ్ఛ,
ప్రేమ,ఐశ్వర్యము

భార్గవి = లక్ష్మి పార్వతి,
గఱిక

భావము = సత్తువ
పుట్టుక, హృదయము ప్రపంచము

భావము = ఉనికి
కలుగుట భక్తి వస్తువు, ఆత్మనిశ్చయము
సారము కాంతి కోడి, గ్రద్ద

భిత్తి = గోడ, భేదము

భిత్తిక = పిడుగు గోడ

భీముడు = ఒక నృపుడు,
ధర్మరాజు,శివుడు భయంకరుడు

భువనము = నాశనము
ఉదకము జగము

భూమి = నేల దేశము
అంశము పరిమితి

భూమిక = రచన
మారువేషము, పాముపడగ ధనము

భోగము = పంట
సుఖము భోగము పాముపడగ, ధనము

భోగి = మంగలి
పండుగ రాజు, పాము

భ్రమణము = తుమ్మెద
తిరుగుడు

భ్రమరము = ముంగురులు
తుమ్మెద

మంగళ = పార్వతి
తెల్లగఱిక, క్షేమము శుభము

మంజరి = పూచినకొమ్మ
పెనుముత్తెము పూగుత్తి

మంజులము = పొదరిల్లు
అందము, మనోహరము, పాఁచి

మంట = జ్వాల కోపము

మంటపము = చావడి, చవిక

మండమ్ము = ఏరండము
నూనెపయినుండెడితేట, గంజి మీఁగడ

మండలము = పరివేషము
చుక్కదేశము

మండలి = సమూహము
పాము పిల్లి, కుక్క

మండల = మేర జీవము
మనుదల

మంది = జనసమూ-

హము పరిజనులు
మందిరము = ఇల్లు
పట్టణము వనధి
మందుడు = శని
చొరవలేనివాడు అసమర్థుడు మూర్ఖుడు
మందర = లాయము పడక
మకరము = పెద్ద చేప
మొసలి, ఒకనిధి ఒకరాశి
మకిల = మఱికి అల్పుడు
ముకురము = అద్దము, పదము
మక్కు = అవయుట
మాలిన్యము మరణము కాంతి విహీనత
మఁగడు = పురుషుడు
శూరుడు భర్త
మగతనము = పౌరుషము
పుంస్త్వము శూరత్వము
మఘ = ముక్క
జొన్నలు, ఒకతార యజ్ఞము, ఒకదీవి
మడి = పరిశుద్ధము
పరిపాలము చొక పుఁబాడు
మదము = సంతసము
కస్తూరి, ఏనుఁగు క్రొవ్వు
మధువు = పాలు, నీరు
తేనె చైత్రమాసము
పాలకూర
మనువు = మగనిని
కోరుట, వర్తనము, పెండ్లి
వైవస్వతాదిమనువు
మఱువ = కుండ,
మూఁగ, కవచనము
మా = బళి మిక్కిలి,
భార్గవి
మాధవి = లక్ష్మి కల్లు
మాదీఫలము చక్కెర
మిన్న = శ్రేష్ఠము
రత్నము, భూషణము
ముఖము = నేరు మాట
మొదలు చివర దిశ పీఠిక
ముడుగు = సంకోచము
దగ్గుట చేష్టలుడుగుట
మృగము = జింక పశువు,
వెదకుట వేట
మెచ్చు = శ్లాఘించు
బహుమానము ప్రీతి
మెట్ట = మెరకనేల
పాదము దిబ్బగిరి
మెట్టు = త్రొక్కుడు
సోపానము,మొత్తము సహితము
మెఱవడి = ఉద్రేకము
అతిశయోక్తి ధైర్యము,నేర్పు
మెఱుఁగు = కాంతి నెయ్యి
మెఱుపు లాభము
మేనాదము = మేఁక నెమలి,
పిల్లి
మేలు = శుభము
ఉపకారము ముదము వలపు
వేలు = విశేషము
అధికము
మేవడి = నమ్రత
ఉపాయము, ఉచితము
మేషము = పొట్టేలు
మేఁక,ఒకరాశి

మొగము	=	ముఖ్యము
		ద్వారము ఎదురు
మౌళి	=	సిగ శ్రేష్ఠము
		నేల
యంత్రణము	=	రక్షణ
		బంధనము సూత్రము ఉపాయము
యజనము	=	యజ్ఞము
		యజించుట
యజమానుడు	=	భర్త ప్రభువు
యత్నము	=	ఉద్యోగము
		కడక జాగ్రత్త కష్టము
యవకము	=	యమళము
		సంయమము వస్తుద్వయము
యవఫలము	=	కొడిసెచెట్టు
		వెదురు మొక్క
యష్టి	=	ఆహారము
		అతిమధురము పేట చేతికఱ్ఱ
యాచన	=	అడుగుట
		అడుగువాడు
యాతువు	=	రాక్షసుడు
		అధ్వగుడు,వాయువు, దండధరుడు
యాత్ర	=	పయనము
		పోవుట జాతర ఉత్సవము
యామము	=	జాము
		సంయమము
యామిని	=	రాత్రి పసుపు
యుక్తి	=	కూడిక
		న్యాయము ఆలోచన
యాతవము	=	త్రాసు మూర,
		తూము
రంగము	=	నాటకభూమి
		తగరము రంగు శ్రీరంగము
రంజిల్లు	=	అనురాగము
		పొందు
రక్తము	=	అనురాగము
		కుంకుమ ఎఱుపు శోణితము
రక్తంగము	=	కుంకుమ
		పగడము నల్లి
రక్తి	=	అనురాగము
		శ్రావ్యము రాగము పాట తీపి
రక్ష	=	రక్షణ లక్క
		తోరము జాగ్రత్త
రగడ	=	పద్యభేదము
		శ్రావ్యము పోరు
రచన	=	నిర్మాణము
		గద్య పద్య రచన చేయుట
రచ్చ	=	రాజమార్గము
		మండపము కలకలము గోష్ఠి
రజతము	=	ఏనుఁ
		గుకొమ్ము హారము తెల్లని వెండి
రతము	=	సురతము
		అడుగుజే అసక్తము
రతి	=	సురతము
		అనురాగము మదనుని భార్య గుహ్యము
రథము	=	తేరు
		దివిశతరువు దేహము
రభసము	=	మోదము
		త్వరితము
రమ	=	లక్ష్మి భార్య
		భాగ్యము
రమణ	=	ఒప్పిదము ప్రీతి
రమణుడు	=	మగడు

కె.యస్.ఆర్.కె.వి.వి.ప్రసాద్, కాకరపఱ్ఱు
ఎం ఏ, బి ఇడి.

మన్మథుడు సుందరుడు

రయము = వేగము ప్రవాహము

రవ = అణువు వజ్రము గోధుమ

రస = అందుగు-చెట్టు రసాతలము భూమి నాలుక

రసము = పాలు విషము నెయ్యి సుధ వీర్యము

రసము = పసరు బంగారము ద్రవము జారు

రసము = సారము కోరిక రసకర్పూరము మోదము

రహి = ఆనందము ఆసక్తి రక్తి రంజన తెలివి

రాగము = అనురాగము రజోగుణము ఎఱుపు మాత్సర్యము అసూయ

రాగి = తామ్రము అశ్వత్థము రాగిచెట్టు

రాజు = ప్రభువు చంద్రుడు యక్షుడు ఇంద్రుడు

రాణ = ఒప్పిదము విధము ప్రీతి రమణ

రాతి = దయ ఈవి బహుమానము మిత్రుడు

రాధ = ఒకనెల మెఱపు, తీఁగ ఉసిరిచెట్టు ఒకగొల్లరమణి

రామము = పెనుదుప్పి, అంగుష్ఠము నల్లనిమంజాలము

రాముడు = రఘురాముడు పరశురాముడు బలరాముడు

లంఘనము = దాఁటుట దూఁకుట లంకణము తప్పు

లంభనము = పొందుట అర్జన తిట్టుట

లక్షణము = గుఱి గుణము ఫలితము చూపు

లక్ష్యము = గుఱి నెపము మోసము గుఱుతు

లగుడము = దండము పడిత లాఘవము చులకన

లఘువు = లఘ్వక్షరము త్వరితము పిక్కచెట్టు

లత = కొమ్మ గఱిక కస్తూరి చీమ తీఁగె

లయము = నాశనము దాఁగుట చేరిక కరఁగుట

లలన = స్త్రీ నాలుక

లలి = ఉత్సాహము క్రమము అత్యంతము ప్రేమ

లవము = లఘనము చల్లడము

లాఁగు = లఘనము నులువు

లావు = సామర్థ్యము అధికము స్థూలము

వంక = పక్షము దిక్కు వాగు కాలువ

వంక = వంకర వైపు వాగు

వంగము = నూలి చీర తగరము వంగచెట్టు నత్తు
వంత = సంతాపము నేర్పు, బాధ ఏఱు
వంతు = సామ్యము భాగము వరుస బోది
వంశము = గుంపు వెదురు వెన్నెముక కులము
వగ = గతి దుఃఖము ఆలోచన విలాసము
వచనము = మాట వేదవాక్కు సూత్రము ఆజ్ఞ
వజ్రము = కులిశము రవ
వజ్రి = ఆకుచెముఁడు ఇంద్రుడు
వటకము = మాత్రవడియము
వట = త్రాడు మఱ్ఱి
వటి = త్రాడు వటవృక్షము
వటువు = బ్రహ్మచారి బాలకుడు
వట్టి = రిక్తము కేవలము
వట్టు = ఇంకుట కృశించుట
వడ = గారె శ్రమము తాపము వేడిమి
వడము = మోకు దండ గారెలు పూలువాడుట
వడి = వేగము శౌర్యము పురిబిగువు కాలము
వధువు = పెండ్లికూతురు కోడలు పిక్కచెట్టు స్త్రీ
వనము = అడవి తోట సెలయూట ఇల్లు సమూహము
వన్నియ = అందము కాంతి ప్రసిద్ధి వర్ణన
వప = క్రొవ్వు బెజ్జము
వపనము = గొఱుగుట విత్తుట
వప్రము = సీసము తీరము పరిమడి కోట
వమనము = పీడనము వాంతి అగ్ని
వమ్ము = నాశనము వ్యర్థము
వరకము = తుడుపుగుడ్డ వరగము
వరదుడు = సమర్థుడు వరిమొనగువాడు
వరట = తురీగ హంస వరించుట వేష్టనము
వరము = కుంకుమ పూవు వరించుట శ్రేష్ఠము కోరిక
వరవర్ణిని = పసుపులక్క ప్రేంకణము మంచివెల్లది
వరుడు = మగఁడు శ్రేష్ఠుడు వ్యభిచారుడు పెండ్లికొడుకు అల్లుడు
వరున = పంక్తి

పరంపర వంతు సామ్యము విధము.

వర్గము = గుంపు, సరిసంఖ్య గుణితపటవి బలము తెగ.

వర్జనము = విడుపు నీరి, హింస వధము.

వర్ణము = రూపము, జాతి స్వర్ణము భేదము గుణము.

వర్ణము = యశము, స్తుతి అక్షరము రంగు.

వర్తనము = నడవడి ఉనికి, స్థితి జీవనము.

వర్షము = పేడితనము, అభ్రము వాన మేఘము.

వలంతి = ఆడుది, అధీనము అనుకూలము నేర్పరి.

వలజము = వరిమడి, సైరు గోపురము యుద్ధము.

వలదు = వద్దు అధిక్యము.

వలనము = కంటిపాప, తిరుగుడు.

వలను = విధము, దిక్కు యుక్తము అనుకూల్యము.

వలభి = చంద్రశాల కోటిగ

వలము = విస్తారము, స్థూలము.

వలయును = యుక్తమగు కోరు, ప్రేమించు.

వలి = శైత్యము కంపము గొప్ప, శీతము

వలుద = స్థూలము, వలము తగవు పలుకు

వశ = ఆడేనుగు ఆవు కూతురు పెండ్లాము

వసతి = ఇల్లు ఉనికి వత్తి భరణము

వసనము = వస్త్రము స్వాధీనము ఉనికి శక్యము

వసువు = బంగారము రత్నము ధనము ఒకరాజు

వసువు = రణము మధురము వలపు

వస్నము = వస్త్రము ధనము కలి నెల

వళవు = మర్మము ఉపాయము

వళి = యత్యక్షరము ముడత

వాజము = నేయి వేగము రెక్క హవిస్సు

వాజి = గుఱ్ఱము బాణము పక్షి

వాటిక = స్థలము తోట

వాటు = పైమట దెబ్బ

వాడ = పసువు తాలిక వీధి ఇండ్ల వరుస

వాడు = మ్లానము వాడుట మ్లాని

వాణి = పలుకు పలుకుఁజెలి నేత

వాణిని = వేశ్య

నాట్యకత్తె ముక్కి త్రాగుఁబోతు

వాతము = వాతరోగము వాయువు

వాతులము = సుడి గాలి గాలి

వానము = కుట్టుపని సారంగము ఎండుకాయ వాసన

వాపము = గొఱుగుట విత్తుట లేమి నేయుట

వామము = ధనము కుఱుచ, సుందరము సవ్యము

వారడి = లోపము భేదము

వారణము = హరించుట ఏనుఁగు

వారిజము = తామర శంఖము

వారిదము = ముస్త మేఘము

వార్త = వర్తనము వృత్తాంతము సంభాషణ వార్తాకము

వాలకము = వంచన వేషము ఊడిగము ముద్రిక

వాలము = తలవెండ్రుక తోక

వాలిక = వాడి దీర్ఘము

వాలు = కత్తి ధైర్యము వాడి.

వాల్లభ్యము = ప్రీతి అధిపత్యము దయ చొరవ

వావిరి = అనుగతి ఉత్కృష్టము కోరిక క్రమము

వాసన = ప్రత్యాశ గంధము ఇల్లు వస్త్రము

వాసి = తారతమ్యము భేదము లాభము ప్రసిద్ధి

వాసి = పరిమితి న్యస్థము బాడిశ

వాసితనము = ఆఁడేనుగు వనిత

వాసితనము = యుక్తము అర్థము

వాహము = గుఱ్ఱము వాయువు సేన నది

వింగడము = విస్తీర్ణము అందము విపరీతము వేఱు

వింత = ఆశ్చర్యము అపూర్వము అన్యము

విందు = ఆతిధ్యము అపూర్వము అన్యము

విందు = ఆతిధ్యము చుట్టములు పెట్టువిందు అతిథి చుట్టము

వికటము = మిక్కిలి వంకర అనారోగ్యము క్రమము చక్కన

వికిరము = పక్షి తద్దినపుభోక్త నూయి ఖండము

విక్రియ = ఉద్రేకము మార్పు, కోపము వికారము

విగ్రహము = బొమ్మ యుద్ధము విస్తారము దేహము

విజయ = జయతిధి పార్వతి ఒక సంవత్సరము

విడి = ఎఱ్ఱని ఛాయ ప్రతాపము ఒంటరి క్రోధము

విత్తి = తెలివి
జ్ఞానము తలపు లాభము

విదరము = బొమ్మ
జెముడు చీల్పుట

విదుడు = తెలిసినవాడు
పండితుడు

విధము = విధి
ప్రకారము జీతము గజకబళము

విధి = బ్రహ్మ అజ్ఞ
చేయుట స్థితి కాలము ఆధారము

విధి = ప్రవర్తన
భాగ్యము ఏర్పాటు విధము

విధి = సృష్టికర్త
నిబంధనము అజ్ఞ
దురదృష్టము

విప్రు = బాహుళ్యము
వైశాల్యము విడుచుట విడదీయుట

విబుధుడు = పండితుడు
చంద్రుడు వేల్పు.

విభవము = సంపద ధనము

విభుఁడు = ప్రభువు
పెనిమిటి బ్రహ్మ శివుడు

విభ్రాంతి = భ్రమ ఆత్రము

విరసము = రసములేనిది
విరుద్ధము కలహము

విరి = పువ్వు,
వికసించు తొలఁగుట వీడుట

విఱుగు = తునియుట
ఓడుట

విఱుపు = విఱుచుట
అడ్డము

విలసనము = ప్రకాశము క్రీడ

విలసిల్లు = ప్రకాశిల్లు ఒప్పు

విలియము = ఏర్పాటు
క్రమము

విలుచు = అమ్ముట
వెలయిచ్చికొనుట ఉచ్చాటన

వివధము = కావడి బరువు
త్రోవ

వివరము = రంధ్రము
దూషణ వివరణ

విశిఖము = పెనుఁద్రోవ
పాఱ శిఖలేనిది బాణము

విశ్వ = అతివస, భూమి
సొంత లోకము

విషధరము = పాము మేఘము

విషము = బేసి విరుద్ధము

విషమించు = దోషించు
వైరముపూను విషయము జలము
గరళము

విషయము = ఇంద్రి-
యార్థము దేశము అంశము
మనస్స్థానము

విషయము = ఉక్షము సంగతి
గోచరము నిమిత్తము

విష్కిరము = పక్షి,కోఁజా
కోడి,నెమలి

విష్ణుపదము = అవులమంద
ఆకాశము

విష్ణుపది = గంగ,ద్వారక

విసము = విషము, జలము

విసరము = ప్రసరణము

గుంపు
విస్తరము = బీరము
స్నేహము విరివి
విస్మయము = ఆశ్చర్యము
గర్వము
విస్మరణము = తప్పుట మఱపు
వీఁక = గర్వము ఉన్నతి
విధ్యము సామ్యము దైన్యము
వీఁక = ఉన్నతి
పరాక్రమము
వీఁగు = ఉత్సహించు
నిక్కు చలించు తొలగు
వీచి = అల
అవకాశము కొంచెము సుఖము
వీలు = తాంబూల- ము
రవికముడి ముడి
వీడు = శిథిలము
పట్టణము దండ విశదము
వీడు = వర్గిలు వదలు
కట్నము శిబిరము
వీతి = జిగి పురుగు
తిండి గుళ్ళము
వీర్యము = తేజము
రేతస్సు విక్రమము ప్రభావము
వీలు = అనుకూల- ము
ఉపయోగము పగులుట విచ్చుట
వీవిధము = కావడి త్రోవ
బరువు
వీసర = వెలితి
కొఱత వ్యర్థము
వృంతము = తొడిమ

చూచుకము
వృక్షాదనము = ఉలి
రావిచెట్టు గొడ్డలి
వృతి = వరించు
చుట్టువేయు వెలుఁగు చుట్టుట
వృత్తము = పద్యబేధము
వృత్తము చుట్టబడినది కమఠము
వృత్రము = చీకటి పర్వతము
వృత్రుడు = అసురుడు
శత్రువు
వృద్ధి = అభివృద్ధి
వర్ధీ అభ్యుదయము కంతి
వృషము = ఎద్దు ధర్మము
ఎలుక
వృషలి = శూద్ర కన్య కన్య
వృషలుడు = శూద్రుడు
చంద్రగుప్తుడు
వృషుడు = ఇంద్రుడు
కర్ణుడు
వృష్ణి = పొట్టేలు
కృష్ణుడు ఇంద్రుడు యాదవుడు
వెంగలి = అవివేకి
వెఱ్ఱివాడు మూఢుడు వెఱ్ఱి
వెంట = కార్యము
విషయము మార్గము
వెండి = మఱియు
రజతము పిమ్మట
వెక్కసము = దుర్లభము
అధికము రోఁత చీదర
వెగటు = వైరస్యము
చీదఱ విరసము అసహ్యము

కె.యస్.ఆర్.కె.వి.వి.ప్రసాద్, కాకరపఱ్ఱు
ఎం.ఏ., బి.ఇడి.

వెడ = అల్పము తుచ్ఛము వ్యర్థము ఇంచుక

వెడగు = అవివేకము వికారము వెఱ్ఱివాడు

వెడవెడ = అత్యల్పము మృదువు సూక్ష్మము

వెద = విత్తుట పశుఋతువు గొప్ప.

వెనుక = చరమ భాగము ముందు వెంబడి పిమ్మట

వెన్ను = వీపు వరిపైరు మొదలు నడికొప్పు

వెరవు = విధము ఉపాయము యుక్తము అధీనము

వెఱ = భయము ఆశ్చర్యము నిశ్చేష్టత

వెల = మూల్యము పందెము

వెలఁది = ఆఁడుది నిర్మలము

వెలి = బయలు బహిష్కారము బయలుపాటు, బాహ్యము

వెలుఁగు = జ్వలియించు పరంజ్యోతి కిరణము దేవుడు

వెల్లఁకి = గద్ద పేరు

వెల్లి = పరంపర ప్రవాహము

వేఁట = మేఁకపోతు మృగయ పొట్టేలు

వేఁడు = ప్రార్థించు కోరు యాచించు ఎవ్వడు

వేడబము = మాయ వంచన వేషము

వేఁడి = చురుకు తాపము తేజము ఉష్ణము

వేద = నొప్పి, తెలివి గంధము

వేది = బ్రహ్మ, విష్ణువు పండితుడు

వేనలి = జడ వెండ్రుక కొప్పు

వేల = బుధుని భార్య ఉప్పెన పొలిమేర రోగము

వేలము = ప్రకటము వేడము శిబిరము తోఁట

వేలుపు = దేవస్త్రీ దేవత జోస్యము

వేశము = వేషము ఇల్లు వేశ్యలవాడ

వైనము = విధము హేతువు క్రమము ఉపాయము

వైపు = తట్టు ఒడుపు ప్రక్కభాగము ఉపాయము

వైశాఖము = కవ్వము ఒకనెల

వైశికము = కపటము దూష్యము

వ్యంగము = కప్ప, పుట్టు మచ్చ, వికలాంగము

వ్యంజనము = కూర అలుమగలకు అలరెడిగుఱి విసనకఱ్ఱ హల్లు

వ్యక్తి = భేదము,
దృశ్యము
వ్యక్తుండు = విష్ణువు,
తెలివికలుగువాడు
వ్యసనము = నష్టము నేరము,
శ్రద్ధ దండన,
వ్యాఘ్రము = పులి,
పెద్దాముదపు చెట్టు
వ్యాఘ్రి = వాఁకుడు చెట్టు
ఆఁడుపులి
వ్యాజము = పెద్దతనము
కపటము మిష,మోసము,
వ్యాధి = తెగులు,
చెంగల్వకోస్టు,
వ్యాధుఁడు = బోయవాడు,
దుష్టుడు,
వ్యాపారము = పని వృత్తి,
వర్తకము యత్నము,
వ్యామము = పార పాగ
వ్యాయామము = శ్రమ పార
పాము పని
వ్యాళము = పాము పులి,
క్రూరమైనది
వ్యూహము = మిక్కిలి యూహ,
సమూహము రచన మొగ్గరము,
వ్రజము = అవుల మంద
సమూహము పశువుల కొట్టు తోవ
వ్రాలు = ఒఱగుట
మీఱుట దగ్గుట సంతకము
వ్రేలు = వ్రేలాడు మునుఁ
గు అంగుళి

శంక = సందేహము
భయము ఆక్షేపము విచారము
శంకరుడు = శివుడు సుఖము
చేయువాడు
శంకువు = నీటిపంది మేకు
స్తంభము బల్లెము మోడు
శంబరము = చేఁప జలము
శంబరి = మాయ గారడి
శంబలము = మాత్సర్యము
తీరము
శంభువు = శివుడు విష్ణువు
బ్రహ్మ
శంస = మాట స్తోత్రము
శంసనము = స్తుతించుట
చెప్పుట
శకలము = నార ఖండము
శకుని = నల్లపిచ్చుక పక్షి
ఒకరాజా కరణము
శాకము = టేఁకు చెట్టు
కూర ఒకదీపము శక్తి
శాఖ = చెట్టు కొమ్మ
భాగము తెగ.
శాఖి = వృక్షము
వేదము తురక
శారద = భారతి పార్వతి
శారము = చిత్రవర్ణము
వాయువు
శాల = సభ చావడి
ఇల్లు
శాసనము = అజ్ఞ శాస్త్రము
శిక్ష తీర్పు

శిఖ = ఊడ నెమలి సిగ,
కొమ్మ కిరణము
శిఖరము = కొండ
చెట్టుకొన కొన, కచ్చ.
శిఖి = బాణము
అగ్ని,నెమలి ఎద్దు
శిఫ = ఊడ
పడుకొమ్మ తామరదుంప ఏఱు
శిరము = సరము, ఈనె
తల, సేనాగ్రము.
శిల = ఱాయి
సెలయేరు
శిల్పము = పనితనము
నేర్పు,కార్యము, సృష్టి
శివ = జమ్మిచెట్టు
పార్వతి ఉసిరిచెట్టు నక్క
శివము = శుభము
సుఖము జలము మేకు
శీధువు = చెఱుకుకల్లు,
అరికన్నులు పుష్పరసము
శీలము = స్వభావము నీతి
అందము
శుండ = ఉస్త్రిమొక్క
తొండము, వేశ్య
శుక్రము = బీజము, పుష్య
జ్యేష్ఠమానము.
శుల్కము = సుంకము
వేశ్యకచ్చుసుంకము లాభము జీతము.
శృంగము = కొమ్ము
కొండకొమ్ము గుఱుతు ప్రాధాన్యము.
శ్రమము = అలసట
అలవాటు దుఃఖము తపస్సు
శ్రవణము = చెవి వినికిడి
ఒక నక్షత్రము
శ్రీ = లక్ష్మి సరస్వతి
శోభ పార్వతి
శ్రీ = సంపద విషము
శ్రీ = ఐశ్వర్యము
మారేడు ఒకరాగము అలంకరణము. శ్రీపతి
= విష్ణువు రాజు
శ్రీవర్ణము = తమ్మి, బిల్వము
శ్రుతి = వేదము చెవి
వినికి సుతి
శ్రేయము = శుభము
ధర్మము మోక్షము శ్రేష్ఠము.
శ్రేణి = పెఱుదు
మొల మార్గము
శ్లాఘ = పరిచర్య
స్తోత్రము ఇచ్చ ప్రశంస
శ్లేషము = కౌఁగిలి చేరిక
శ్లేష, కాలుట
శ్వేతము = వెండి, తెల్లని
సీసము తెల్లమబ్బు శంఖము.
షండము = ఆఁబోతు పేడ
గుంపు.
సంకటము = ఇఱుకు
కఠినము బాధ రోగము.
సంగడము = చేరిక
స్నేహము పరివారము పదము జత
సంగడి = స్నేహము
పార్శ్వము సమూహము,
స్నేహితుడు

సంగతి = చేరిక జ్ఞానము సంభోగము అర్హత

సంగమము = పొట్లడుట అర్హత సంభోగము చేరిక

సంగము = స్నేహకోటి సమీపము కూడిక

సంగరము = యుద్ధము ప్రతిన జమ్మిపండు బేరము

సంఘము = ప్రాణి సమూహము, గుంపు.

సంఘటన = కూడుట ఘటనము

సంతతి = సంతానము కులము విరివి వరుస గుంపు

సంతానము = బిడ్డ సంతతి కులము

సందడి = సమ్మర్దము రాసికొనెడిజన బృందము అతిశయము శయించుట

సందు = ఇఱుకు వీధి సారంగము అడుగుఱి సందర్భము

సందేశము = పసుపు, వార్త ఆజ్ఞ

సంధ = ప్రతిజ్ఞ మేర సంధ్య

సంధి = కూడిక నాటకమున సంధి అఁడుగుఱి సారంగము

సంధ్య = సంధి ప్రతిజ్ఞ మేర చింత

సంపత్తి = ఐశ్వర్యము లాభము సుఖము ధనము

సంభవము = పుట్టుక కూడిక హేతువు

సంభూతి = పుట్టుక అర్హత శక్తి

సంస్థ = ఉనికి నాశనము గుంపు ముగింపు

సకి = కపటపక్షి, బొమ్మ

సతి = పతివ్రత స్త్రీ మంచి భార్య పార్వతి

సత్తు = మంచి తనము ఉనికి శక్తి

సత్తు = సత్యము శరీర బలము సత్యము పూజ్యము

సత్తు = నక్షత్రము సాధువు పూజ్యము

సత్యము = కృత- యుగము నిజము ఒట్టు ఒక లోకము

సత్రము = యజ్ఞ విశేషము అడవి నిరతము నీలి కపటము

సత్వము = జంతువు ఒక గుణము తెలివి ప్రయత్నము

సత్వము = దేహబలము స్వభావము భాగ్యము

సదనము = గృహము జలము

సని = పూజ సేవ నీలి బ్రతిమాలుకొను

సభ = కొలువు కూటము గృహము జనసమూహము జూదము

సమజము = అడవి, గుంపు

కె.యస్.ఆర్ కె.వి.వి.ప్రసాద్, కాకరపల్లి
ఎం.ఏ., బి.ఇడి.

అలమంద
సమ = వత్సరము
సమానము సాధువు సమస్తము
సమయము = మేర ఆజ్ఞ
సూత్రము
సమయము = సిద్ధాంతము
శపథము సంకేతము.
సమయము = కాలము
ముగింపు సూచన జయము.
సమరతి = ఉపరతి
సమబంధము
సమితి = గుంపు
యుద్ధము సభ సమత్వము
సరకు = లక్ష్యము వస్తువు.
సరము = బాణము నాను
సరణి = త్రోవ వరుస
సరబడి = చెలిమి
ద్వారము.
సరమ = ఆఁడుకుక్క
విభీషణుని భార్య ముక్కుగాలి స్వరము.
సరము = కొలను హారము.
సరవి = క్రమము వరుస
మార్గము.
సరసము = రసయుక్తము
పరిహాసము చౌక మనస్సునకింపు.
సరి = హారము
ఉక్తము సఖ్య సమాప్తము.
సరి = పూర్ణము
బుజావు సాటి సమము.
సర్గము = అధ్యాయము
విసర్గము నిశ్చయము హృదయము.

సర్పణము = ప్రాఁకుట పఱుఁ
గుట
సర్పి = నేయి జలము
సవతి = సామ్యము
సమానము
సవము = కల్లు, తేట
యజ్ఞము
సవర = చక్కనిది, చేదు
సవరణ = సేవ సామ్యము
సవ్యము = యడమ గుడి
ప్రతికూలము, అనుకూలము
ససి = ఆరోగ్యము విగ్గు
మొలక పైరు
సహము = మార్గశీర్షము
వేగము వెలుఁగు బలిమి
సాదు = యత్నించుట
పోవుట వ్యవసాయము
సాదము = బాధ అలసట
నాశనము స్వచ్ఛత
సాధనము = మగగుఱి
ధనము ఉపాయము హేతువు
సాధువు = ముని
ఉత్తముడు బుద్ధదేవుడు
సాని = మంత్రసాని వేశ్య
భార్య అధిపురాలు
సామీరి = భీముడు
హనుమ, గరిడీ, సగము
సాయకము = బాణము కత్తి
సాయము = అపరాహ్ణము
బాణము
సారంగము = ఇఱ్ఱి కఱి

సారంగము = తుమ్మెద, వర్షపికము.

సారము = న్యాయము, ధనము, ములగ, రసము.

సారము = శ్రేష్ఠము, బలిమి, జలము,చేవ.

సారసము = తామర, బెగ్గురు.

సారళ్యము = యోగ్యత, నూటి.

సారె = గేరువంక, కుమ్మర చక్రము, పీణమెట్టు, పాచిక.

సాలము = ప్రాకారము, వృక్షము, మద్దిచెట్టు.

సాలావృకము = కుక్క, వృకము,నక్క, కోఁతి.

సావిత్రి = భారతి, పార్వతి.

సావిత్రుడు = వసువు, శివుడు.

సాహితి = కూడిక, అర్థమెఱుఁగు విధము.

సాహెబు = తురుమడు, ప్రభువు.

సింగఁడు = ఎఱుకు-వాడు,నృసింహుడు,గేపదారి.

సింగి = ఎఱుకుది, కోపము.

సింధురము = సిందూరము, వావిలి,చెందిరము.

సింహి = రాహువు తల్లి, ఆఁడు సింగము, ములకచెట్టు, అడ్డసరపు చెట్టు.

సికతము = రోగము, ఇనుకనేల, మొరపనేల.

సిత = సారాయి, వెన్నెల.

సితుఁడు = తెల్లవాడు, శుక్రుడు.

సిర = నాడి, బొల్వరము, ఈనె.

సిర = కర్పూరము, తల, చల్లనది.

సిరి = లక్ష్మి, సంపద, శోభ.

సీత = శ్రీరాముని భార్య,నాఁగేటిచాలు,సురనది.

సీధువు = పూఁదేనె, సుధ, మద్యము.

సీమ = పెడతల, గుఱుతు, ఒడ్డు,దిగంతాలు.

సీమ = పొలిమేర, రాజ్యము,దేశము,ప్రదేశము.

సీమ = వరిమడి, మేర,ఎల్ల.

సీసము = మల్ల- బంధము, ఒకపద్య, విశేషము, సత్తు, కోపము.

సుఖము = సౌఖ్యము, స్వర్గము, క్షేమము.

సుద్ధి = వృత్తాంతము, పరిశుద్ధి, శుచి.

సుధ = అమృతము, పాలు, సున్నము,ఇటిక.

సుమనస్సు = పువ్వు, వేల్పు, విద్వాంసుడు.

సురభి = అందుగు- చెట్టు,

స్వర్గము చైత్రము, గోవు.
సురభి = కామధేనువు,
సంపెంగశాఖి మనోహరము.
సుర = పెద్ద గాలి
మద్యము శబ్దము.
సురుచిరము = రమణీ- యము,
అందము.
సూచకము = సూది, తెలుపు,
కాకి.
సెగ్గము = రోత, నింద
సెల = బాణపు- ములికి
వ్రణమందు కారుచీము బరిక బాణము.
సెలవు = అజ్ఞ,
ఉపయోగము, వ్యయము విడుపు.
సేవ = శుశ్రూష, కొలువు,
పూజ స్తోత్రము.
సొంపు = సమృద్ధి
సంతోషము సౌందర్యము.
సొచ్చెము = పెచ్చు,
అధికము నిర్మలము.
సొద = దుఃఖపువార్త
చిత్యగ్ని
సొమ్ము = గోధనము
ఆభరణము ధనము.
సొరిది = అత్యంతము
వరుస క్రమము.
సోమము = కర్పూరము,
జలము, తిప్పతీగ.
సౌధము = రాజగృహము,
నగరు, మేడ.
సౌరభము = కుంకుమ,

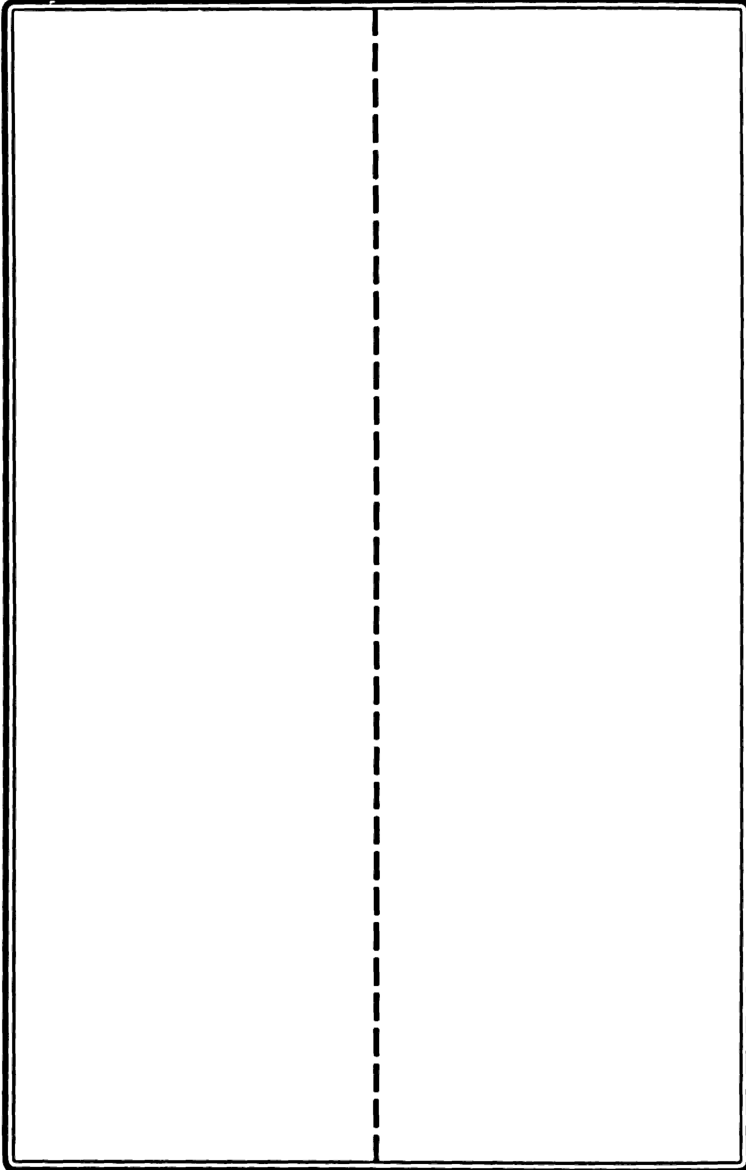
వాసన, ఎద్దు
సౌరి = యముడు
సనైశ్వరుడు
సౌరు = అందము,
విధము.
స్కంధము = యుద్ధము, మూ(
పు,సంచయము చెట్టుబోదె విషయము.
స్తంభము = కంబము,
మొద్దు స్థిరత నిర్బంధము.
స్తంభము = తెలివి-
లేకపోవుట, మ్రానుపాటు అడ్డంకి
ఆధారము.
స్తిమితము = శాంతము,
తడిసినది తేమ స్థిరత, మెత్తన.
స్థపతి = శ్రేష్ఠుడు, రాజ
వడ్లవాడు.
స్థాణువు = మ్రోడు మేకు
స్థిరము శివుడు.
స్థానము = దేశము, చోటు
ఉనికి, నిల్లు
స్థానము = పోలిక, సంగతి
పట్టణము వంటివారి.
స్థావరము = కదలనిది
వృక్షము పర్వతనము వంటివారి.
స్థితి = కూర్చుం-
డుట అస్తి దశ, అధికారము, నిలుకడ.
స్థిరము = నిలుక-
డయినది,మోక్షము,కొండ,చెట్టు
స్నేహము = చెలిమి, చమురు
ప్రేమ.
స్పర్శము = తాకుడు, ఈవి,

		వ్యాధి
స్ఫూర్తి	=	అదురుట తో(
		చుట పరిపూర్ణత ప్రకాశము
స్యందనము	=	కారుట రథము
		జలము దినిశచెట్టు
స్వరువు	=	వజ్రా-
		యుధము యజ్ఞము స్వాతంత్ర్యము
		పిడుగు
స్వాదనము	=	పానము తినుట
స్వాదువు	=	రుచి రుచి
		చూచుట
స్వామి	=	దేవుడు
		కుమారస్వామి అధికారి భర్త
స్వామిత	=	స్వామ్యత
		సత్యము హక్కు ప్రభుత్వము
స్వారస్యము	=	రసము
		రమ్యము సత్త గుణము
హంస	=	అంచ తెల్ల
		గుఱ్ఱము యోగి విశేషము పరమాత్మ
హంసుడు	=	సూర్యుడు
		విష్ణువు ప్రాణి శివుడు
హజ్ఞి	=	పాదము
		అడుగు
హఠము	=	యోగ- విశేషము
		బలాత్కారము మొండి పిడివాదము
హతకుడు	=	నీచుడు
		పిరికివాడు
హతము	=	నాశనము
		కొట్టుట
హనువు	=	వెలిదవుడు
		చావు, వ్యాధి

హరణము	=	హరించుట
		భాగము అరణము
హరి	=	రవి శశి హరి
		ఇంద్రుడు యముడ అశ్వము సరి
		చిలుక కప్ప, ఉరగము వాయువు
హరి	=	కిరణము
		బంగారుఛాయ పచ్చనిరంగు
		కో(తి
హరిణము	=	జింక ఆకుపచ్చ
హరిణము	=	జింక ఆకుపచ్చ,
		అప్సరస బంగారు ప్రతిమ
హరితము	=	ఆకుపచ్చ
		పచ్చపిట్ట సింహము పెసర
హరివాణము	=	గిన్నె, కంచము
		పళ్ళెరము
హరువు	=	సొగసు
		మనోజ్ఞము నాణెపు(బని
హర్షణము	=	గ్రహయో- గము
		సంతసము
హలి	=	బలరాముడు
		మడకదున్నవాడు నాగలి
హవము	=	పిలుపు
		యజ్ఞము ఆజ్ఞ
హస్తము	=	తొండము
		చెయ్యి మూర తోడ్పడుట వ్రాత
హానము	=	నష్టము
		విడుచుట
హాని	=	కీడు నష్టము
హాయనము	=	వత్సరము
		కిరణము
హాయి	=	సుఖము

		నెమ్మది
హారకుడు	=	దొంగ జాదరి
హారము	=	పూలదండ
		యుద్ధము
హారి	=	అధికజనము
		హరించు మనోజ్ఞము
హారీతము	=	కపటము
		పచ్చపిట్ట
హాలము	=	సారాయి కల్లు
హాలాహలము	=	విషము బల్లి
హాసము	=	నవ్వు
		హాస్యరసము హాస్యము
		మోదము
హాళి	=	ఆసక్తి
		పరిహాసము ఆనందము
హింస	=	చంపుట
		దొంగతనము బాధించుట
హితము	=	ఉంచబడనది
		లాభము
		ప్రేమ క్షేమము
హిమము	=	చలికాలము
		ముత్యము రాత్రి వెన్న
హిమము	=	మంచు
		చందనము కర్పూరము తగరము
హీరము	=	చీమ లక్ష్మి
		వజ్రమణి రవ
హృదయము	=	గుండె-
		మనస్సు ఉద్దేశము రొమ్ము
హెచ్చరిక	=	ఉత్సాహము
		సూచన జాగ్రత్త
హేతి	=	అగ్నిశిఖ,
		సూర్యకిరణము ఆయుధము
		మంట
హేల	=	మోదము
		శృంగారము వెన్నెల సురతకాంక్ష
హొసు	=	ఒయ్యారము
		సొగసు

ఇది కూచిభొట్ల జగన్నాథశాస్త్రి,
అన్నపూర్ణల జ్యేష్ఠ పుత్రుండును,
కౌండిన్యసగోత్రుండును,
పశ్చిమ గోదావరీ మండల స్థిత
కాకరపఱ్ఱు వాస్తవ్యుండును,
భాషా ప్రవీణుండునునైన
శ్రీరామకృష్ణ వెంకట వరప్రసాద
రచితంబైన నానార్థ
నిఘంటువు సమాప్తంబు

కె.యస్.ఆర్.కె.వి.వి.ప్రసాద్, కాకరపర్రు
ఎం.ఏ., బి.ఇడి.